УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 pokiв
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 43. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 7-го БЕРЕЗНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 7, 1969 No. 43. VOL. LXXVI

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 6 березня 1969

В АМЕРИЦІ

ДВІ НАЙБЛИЖЧІ ЦІЛІ АЕРОНАВТИЧНОЇ і Космічної Адміністрації. Про них говорив в Палатній Науковій і Космічній Комісії адміністратор Аеронавтичної Адміністрації Томас О. Пейн і сказав, що треба в найближчому часі досліджувати Місяць та встановити в космосі постійну стацію, керовану астронавтами, що кружляла б довкола Землі. До дальших космічних дослідів мали б належати досліди різних плянет за допомогою тільки ракет (плянет Марса, Венери). В космосі мали б кружляти постійні обсерваторії, які давали б інформації про Сонце та плянети й зорі та галактики. На космічні досліди запропоновано бюджет в сумі 3.75 більйона дол., але деякі члени Конгресу плянують його зменшити.

УРЯД ЕКОНОМІЧНОЇ МОЖЛИВОСТИ плянує припинити допомогу Крайовій Студентській Асоціяції, яка за цю допомогу мала співпрацювати з Урядом Економічної Можливости, навчаючи вбогих учнів в рямках програми поборювання убозтва в цій країні. Студентська Асоціяція в 1967-му році втратила була допомогу від Центральної Розвідчої Агенції, а тепер вона не матиме допомоги від Уряду Економічної Можливости, який заявив, що не потребуватиме більше співпраці студентів, які навчали вбогих учнів.

ТЮТЮНОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ ВИТРАЧАЄ в найближчих тижнях коло 50,000 дол. на рекляму того, що куріння цигарок не шкідливе для здоров'я курців. Ця промисловість втримує Раду для тютюнового досліду, яка завжди старається протидіяти тоді, коли Уряд Публічного Здоров'я ЗСА або Американське Товариство для поборювання пістряка перестерігають американців проти куріння цигарок, бо воно шкідливе для людського здоров'я: легенів і серця. Тютюнова промисловість твердить, що „нема причинового зв'язку між курінням і недугами", а бувший головний лікар ЗСА д-р Лютер Г. Террі називає таке твердження звичайним обманом, бо куріння спричинює недуги: пістряка легенів, хронічний бронхіт, недуги серця та скорочує курцям життя на яких вісім років.

РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ КОНГРЕСМЕН із Каліфорнії Боб Вільсон має якийсь таємний плян, який має республіканцям в 1970-му році допомогти здобути більшість в Палаті Репрезентантів. Прихильники цього пляну не хочуть нічого про нього сказати, тільки заявляють, що він буде коштувати багато грошей. Конгресмен Вільсон домагається підтримки від 150,000 республіканців, але не хоче виявити, на що ці гроші він видаватиме, бо це пошкодило б цілому бизнесові. Республіканський Крайовий Комітет потребує на вибори в 1970-му році 4 мільйони дол., а демократи плянують видати 2 мільйони дол.

В ЛЮТОМУ Ц. Р. ЧОТИРИ АВТОВІ Корпорації продали 662,686 авт, на 11 відсотків більше, як в лютому 1968 року, коли число проданих авт становило 623,733. Цього року щоденно в лютому продавали по 27,612 авт, а минулого року по 24,947. Моторова Компанія Форда в лютому продала 172,069 авт, а в лютому 1968 — 181,372. Корпорація Дженерал Моторс — 136,501 авт продала в лютому ц. р., а минулого року — 118.335; Компанія Крайслер — 41.130, а 1968 року — 44,731; Амерікен Моторс цього року продала 10,040 авт, а минулого року — 9,577.

У СВІТІ

СХІДНЬО - НІМЕЦЬКІ КОМУНІСТИ РАПТОМ СТАЛИ миролюбними і компромісово настроєними — так бодай виходило з декляративної статті в органі східно-німецького комуністичного правління „Ноєс Дойтшлянд", де сказано, що уряд Східної Німеччини „зайнятий проблемами мирної міжнародної співпраці", маючи „миролюбні практичний плян" та сприяючи „мирному соціялістичному конструктивізмові". Оприлюднення тієї статті напередодні виборів західньо - німецького президента в Західньому Берліні та перебування в тому часі комуністичного диктатора Вальтера Ульбріхта в далекому Лайпцігу вказувало б на зворот в політиці Східньої Німеччини.

СОВЄТИ ЗНАЧНО СКРІПИЛИ своє летунство в Східній Німеччині, але не побільшили суходільної армії, яка нараховує там 20 дивізій. Стверджуючи це, розвідка НАТО прийшла до висновку, що Москва не плянує тепер якоїсь більшої авантури проти Заходу і тому й у НАТО не проголошено військового поготівля.

РУМУНІЯ РІШУЧЕ ПРОТИВИТЬСЯ, щоб на її терені відбулися маневри її „союзників" з так званого Варшавського пакту, себто СССР й інших сателітних держав. Зате, щоб втихомирити Москву — Румунія погодилась взяти участь в підготові великого міжнародного комуністичного збіговища, яке в травні цього року повинно би відбутися у Москві. Раніше румунські комуністи відмовлялися від участи в такій імпрезі — тепер вони готові поїхати туди.

ФРАНЦІЯ ГОТОВА ЗВЕРНУТИ Ізраїлеві гроші, що їх Ізраїль згори заплатив за 50 джетових бомбовиків типу „Містер", себто кругло 75 мільйонів дол. Після вибуху ізраїльсько - арабської війни в червні 1967 р. Франція відмовилася доставити Ізраїлеві ті замовлені й заплачені літаки. Вони, як заявив французький військовий міністер Пієр Мессмер — замагазиновані в гангарах і Франція нікому їх не продає. Ізраїль, сподіваючись зміни французького становища, не вимагав тих літаків і не зажадав звороту грошей.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" ВИСТУПИЛА проти чесько - словацьких робітничих спілок, дармащо не назвала їх за іменем. Але гостро скритикувала „робітничі ради", що, мовляв, „крок на шляху до капіталізму"; такі ради хочуть створити чесько - словацькі робітничі спілки. Саме тепер відбувається в Празі їхній конгрес з участю 1,615 делегатів від кругло 5,500.000 робітників. Чеські робітничі спілки підтримують ліберальні партійного секретаря Александра Дубчека й належать до найбільших ворогів совєтської інвазії.

КОЛИШНІЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЖОРЖ ПОМПІДУ ОПРИЛЮДНИВ заяву, що він нічого спільного не мав і не має з актором Аленом Делоном, що його служника й довіреного приятеля Стефана Марковіча знайшли мертвого, як жертву невиявленого вбивства. Противники Жоржа Помпіду пробують скомпромітувати його, донісши поліції, наче б Помпіду був на прийнятті в названого актора разом з убитим Марковічем. Ця справа наробила багато шуму в Парижі.

У РОКОВИНИ ГЕНІЯ І ПРОРОКА УКРАЇНИ

ТАРАС ШЕВЧЕНКО
*** 9 березня 1814 — † 10 березня 1861**

МЕНІ ОДНАКОВО...

Мені однаково, чи буду
Я жить в Україні, чи ні.
Чи хто згадає, чи забуде
Мене в снігу на чужині —
Однаковісінько мені.
В неволі виріс між чужими,
І, неоплаканий своїми,
В неволі, плачучи, умру,
І все з собою заберу —
Малого сліду не покину
На нашій славній Україні,
На нашій — не своїй землі.
І не пом'яне батько з сином,
Не скаже синові: Молись.
Молися, сину: за Вкраїну
Його замучили колись. —
Мені однаково, чи буде
Той син молитися, чи ні...
Та не однаково мені,
Як Україну злії люди
Присплять, лукаві і в огні
Її, окраденую, збудять...
Ох, не однаково мені.

Д-р Г. Гайнеман, соціяліст, — новий президент Західньої Німеччини

Берлін. — Не зважаючи на погрози збоку Східньої Німеччини й Совєтського Союзу, припинювання комунікації між Західнім Берліном і Західньою Німеччиною та загрозу, що комуністичні джети будуть намагатися приглушити наради — у Західньому Берліні відбулися в середу 5 березня вибори нового президента Німецької Федеративної Республіки. Цим новим президентом став д-р Г. Гайнеман, 69-літній член Соціял-демократичної партії, міністер справедливости в уряді Курта Георга Кізінгера. Гайнеман, який має подвійний докторат, з права й економіки, був обраний щойно у третьому голосуванні 512 голосами проти 506, що їх дістав д-р Густав Шредер, кандидат керівної Християнсько-демократичної партії, колишній міністер закордонних, тепер військових справ. Вибір у користь Гайнемана перерішили опозиційні вільні демократи" своїми кількадесяти голосами; 3 приявні взагалі „стрималися". Вибір переведи члени обох палат Зах.-німецького парляменту. Д-р Густав Гайнеман був раніше членом Християнсько-демократичної партії, але розійшовся з нею за урядування Конрада Аденауера, ставши в опозицію проти відбудови німецької збройної сили. Гайнеман є другим соціялістичним президентом Німеччини, після Фрідриха Еберта в початках Ваймарської республіки. Становище президента в Західній Німеччині — радше почесне, без екзекутивних прерогатив та з обмеженими впливами, бо належить до повноти уряду. Коли Гайнемана запитали, чи він, як президент Німецької Федеративної Республіки, поїхав би до З'єднаних Стейтів, він без надуми відповів: „Без ніяких застережень". Він перейме урядування липня цього року, після Гайнріха Любке.

Наріжний камінь під пам'ятник Тарасові Шевченкові в Буенос Айресі посвятять 27 квітня

Буенос Айрес. — Дня 21 лютого ц. р. відбулися наради Шевченківського Комітету із усіми комісіями (Будівельно-Проєктувальною, Фінансовою і Організаційно-Інформативною). Темою наради було посвячення Наріжного Каменя під будову пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос Айресі. Тижневик „Наш Клич" повідомив, що відкриваючи наради, голова Комітету д-р В. Іваницький поінформував присутніх про поїздку на наради СКВУ, які відбулись у днях 2-22 грудня 1968 р. в Торонті Канада, де на пороги нарад була також справа будови пам'ятника Т. Шевченкові у Буенос Айресі, та посвячення збірки у вільному світі: Секретаріят СКВУ рішив підтримати акцію збірки і у цій справі видати відповідний заклик та розіслати його усім членам СКВУ у вільному світі. Голова Будівельно-Проєктувальної Комісії п. Іван Чарнецький подав до відома, що на розписаний конкурс на проєкт пам'ятника зголосилось досить багато проєктодавців і в короткому часі одержимо ці проєкти, деякі з них вже є в дорозі. Залишається справа фондів на пам'ятник. Скарбник Шевченківського Комітету п. М. Гнатишин здав докладний звіт із збіркової акції, зазначаючи, що збірка є незадовільною, бо дотепер зібрано щойно 5.782.320 пезів. По вислуханні звітів обговорювано справу посвячення наріжного каменя під будову пам'ятника Т. Шевченкові. У вислідї дискусій, назначено дату посвячення Наріжного Каменя на неділю 27 квітня ц. р. о год. 15-ій. Виготовленням наріжного каменя займуться: архітект В. Гриненко, архітект Ю. Шульмінський і п. О. Галатьо. Вдержанням порядку під підчас посвячення займуться члени І-ої УД УНА, СУМ і Пласт під проводом п. О. Ткачука.

Після посвячення Наріжного Каменя відбудеться прийняття для усіх учасників і під час якого діятиме спеціяльна Святочна Комісія, до якої входять пп.: Т. Липинський, О. Ткачук, О. Воловина і М. Паславський.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

МОЛОДІ ВИКОНАВЦІ ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ В НЮ ЙОРКУ ЧЕКАЮТЬ НА ГРОМАДЯНСТВО

Ню Йорк. — Виконавцями Шевченківського вечора-концерту, що відбудеться в залі „Фешен Інституту" в неділю 9 березня, є молодь, у тому й українські студенти з високих американських шкіл. Молодь сподівається, що концертова заля буде виповнена нашою громадою, в поклоні Національному Пророкові України. Квитки в залі нумеровані. Їх можна ще набути в книгарнях на долині міста, в „Самопомочі" та перед імпрезою — в залі „Фешен Інституту". Шевченківську програму веде цього року актор Йосип Гірняк.

Астронавти Аполло випробовували місячний екіпаж, Швейкарт занедужав на нудоту

Гюстон, Тексас. — 5-го березня астронавти Аполло 9 з успіхом випробували той космічний корабель, яким в липні ц. р. астронавти Аполло 11 полетять на Місяць і звідтам назад до матірного корабля, що кружлятиме довкола Місяця, чекаючи на дослідників Місяця. Астронавти Джеймс Мек-Девітт — полковник летунства, і Рассел Л. Швейкарт — цивільний інженер, вилізли через окремий отвір із космічного корабля Аполло 9 до місячного екіпажа і випустили з нього одну з ракет, яка буде потрібна під час лету до Місяця, щоб самостійно керувати місячним космічним кораблем. Ця проба з повним успіхом вдалася, але астронавт Л. Швейкарт занедужав на „нудоту" (морську хворобу). Він раз вертав ще перед входом до місячної кабіни, а вдруге вертав під час побуту в кабіні. Виведення цієї недуги треба було скасувати двогодинну мандрівку по космосі, яка мала відбутися в четвер по полудні. Пізніше Швейкарт заявив, що почувається краще, але не мав відваги мандрувати по космосі. Наземна команда уневажнила в його програмі цю прогулянку по космосі. Директор летунських операцій Крістофер С. Крафт заявив, що „мандрівка" по космосі не була необхідним пунктом програми Аполло 9, і тому її скасування не значитиме, що програма Аполло 9 не буде виконана. Замість мандрівки по космосі астронавти повідкривають всі отвори в космічних кораблях і стоятимуть при цих отворах, щоб пізнати, як це впливатиме на них, бо ті астронавти, що в липні полетять на Місяць, мусітимуть вилізти з космічного корабля Аполло 11 та пересісти до місячного екіпажа. Астронавти Мек Девітт та Швейкарт мимо недуги цього останнього, перебули 9 годин в місячному кораблі, випробовуючи його якнайдокладніше. Лікар д-р Чарлз Беррі заявив на пресовій конференції у Гюстоні, що він не може сказати, що спричинило недугу астронавта Швейкарта.

Всупереч пересторозі Ніксона — комуністи знову обстрілювали Сайгон

Сайгон. — В середу 5 березня ц. р. комуністи знову піддали столицю Південного В'єтнаму Сайгон важкому бомбардуванню ракетами, при чому згинуло найменше 22 особи — те число збільшиться, бо не прочищено ще всіх руїн, а деякі важко ранені можуть померти. Найменше сім ракет впали в густо заселену бідну дільницю Сайгону. Всі жертви — цивільні люди, в тому числі багато жінок. Те останнє бомбардування прийшло в 24 години після того, як президент Ніксон заявив був на своїй пресовій конференції, що він „не толеруватиме" тих атак. Ніксон заявив був: „Факту, що ми виявили терпеливість і стриманість, не треба вважати, як доказ „слабости". В'єтконг проголосив у своєму підпільному радіо, що він вестиме дальше офензиву проти „американських агресорів". У Сайгоні терористи пробували виконати атентат проти південно - в'єтнамського прем'єра Тран Ван Гуонга, але ця спроба не вдалася і арештовано чотири особи. Південно - в'єтнамські власті проголосили, що від 23 лютого, коли-то комуністи посилили терор згинуло 249 цивільних осіб, 660 було ранених та 86 скоплених.

Совєтський економіст закидає „партійним догматикам" зупинювання реформ

Москва. — Журнал „Новий Мір" оприлюднив статтю економіста Александра Бірмана, який скаржиться, що „партійні догматики" з „консервативною психологією" перешкоджують перевести реформи в совєтській економіці по лінії вимог ринку збуту й виплатности продукції. Такою реформою дохоплено 26.000 фабрик і продукційних ворстатів але тільки 70% тих, що їх передбачено перестаравити на нові рейки. Названий совєтський економіст покликується на неназваного ним близьке іншого совєтського економіста, який заявив йому: „Моя партійна совість не дозволяє мені голосувати за виплатністю продукції". Бірман іронізує, що — видно — деякі партійні економісти - бюрократи утотожнюють політичні реформи по лінії господарської доцільности з „буржуазними гріхами", але признає, що треба довшого часу, щоб перебороти такі „психологічні навички".

МГР СЛАВА СТЕЦЬКО ВИСТУПИТЬ В НЕДІЛЮ В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінґтон, Н. Дж. — Головний редактор „АБН-Кореспонденції" та ін. видань АБН мгр Слава Стецько виступить у неділю 9 березня з доповіддю на тему „Українська справа на найновіших міжнародних конференціях". Доповідь відбудеться в залі УНДому в Ірвінґтоні, початок о 7 г. вечора.

ФОНД ДОМУ УККА ПЕРЕСТУПИВ $ 50.000

Ню Йорк. — У вичерпному повідомленні про наради Екзекутиви і Ради Директорів УККА, які відбулися минулої суботи, 1-го березня, вкралася неточність: подана сума $14,420.50 становить касове сальдо УККА на день 1-го березня, а не висоту фонду дому УККА. Цей Фонд з кінцем 1968 року виносив суму 50,847.31 долярів. Як Екзекутива, так Рада Директорів УККА схвалили внесення Фінансової Комісії, щоб в найближчому часі розписати окрему, загально-крайову збірку на дім української спільноти в ЗСА, що мав би бути набутий спільними заходами та коштом всієї нашої громади в цім краю. В цій справі з початком квітня ц.р. відбудеться нарада представників українських центральних установ.

НОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ о. СЕРГІЯ КІНДЗЯРЯВОГО-ПАСТУХОВА

Ню Йорк. — Владика архиєпископ Палладій назначив Всч. о. Сергія Кіндзірявого - Пастухова настоятелем Катедрального Собору Святої Тройці Української Автокефальної Православної Церкви в екзилі, при 185 південь 5-та вул., у Бруклині, Н. Й. Новий настоятель був висвячений на священика в цьому соборі в 1963 році. Отець Сергій є визнаним богословом, відомим місцем та церковно-громадським діячем. Отець Сергій відправив свою першу Службу Божу як настоятель в першу неділю великого посту, дня 2-го березня.

КАНАДІЙСЬКЕ РАДІО ТРАНСЛЮВАЛО ВИСТУП КОБЗАРЯ ПАВЛА КОНОПЛЕНКА-ЗАПОРОЖЦЯ

Торонто. — На неділю 2 березня був запляноаний виступ відомого кобзаря в Канаді, старшини Армії Симона Петлюри, автора книжки з історії кобзи та бандури Павла Конопленка-Запорожця. Його запрошувала канадійська радіокорпорація СВС для виступу з представниками інших етнічних груп у Канаді. Павло Конопленко - Запорожець створив сам декілька пісень, які виконує під кобзу, в тому на слова Тараса Шевченка.

Саймінґтон твердить, що протиракетна оборона коштувала б $400 більйонів

Вашингтон. — Сенатор демократ зі стейту Мізурі Стюарт Саймінґтон заявив у Сенаті, що збудувати оборонну систему проти можливої совєтської атаки далекосяжними ракетами коштувало б коло $400 більйонів, більше, як становить ціла федеральна заборгованість ЗСА. Сенатор Саймінґтон основує свою протиракетної обороні на оцінках Брукінґ Інституту. Саймінґтон є визначним членом Сенатської Комісії Збройних Сил. Сенатор Саймінґтон твердив, що американський нарід не може видати аж таку велику суму на густу оборону проти совєтських далекосяжних ракет, знаючи в додатку це, що ця оборона не буде на сто відсотків певна. Сенатор Саймінґтон домагається докладно дослідити виступаючої за нову оборону, поки зробиться остаточне рішення в цій справі, від якої може залежати життя мільйонів американців.

Дейлі твердить, що Гомфрі програв вибори, бо вів слабу виборчу кампанію

Чікаго. — Посадник цього міста Ричард Дж. Дейлі заявив на пресовій конференції, що демократичний кандидат на президента Гюберт Г. Гомфрі програв минулої осени президентські вибори тому, що вів недостатню виборчу кампанію. Р. Дейлі вражений цим, що Г. Гомфрі, який тепер працює як професор в двох академічних школах в Міннесоті, сказав був студентам, що посадник Дейлі не підтримував щиро його кандидатуру. Дейлі сказав, що найкращо відповідь на твердження Гомфрі є те, що в Чікаго колишній віце-президент переміг числом 400.000 голосів, в повіті Кук більшістю 220.000. Дейлі твердить, що Гомфрі не вів потрібної кампанії в районі Чікаго та в стейті Іллиной. Коли журналісти запитали посадника Р. Дейлі, чи він буде підтримувати кандидатуру Гомфрі в 1972 році, то Дейлі відповів, що демократи повинні мати сильнішого кандидата як Г. Гомфрі в найближчих президентських виборах, і що такий кандидат повинен мати таке прізвище, як мав один із попередніх президентів (Кеннеді).

Еф Бі Ай заарештувало жінку, яка викрала багату дівчину

Вашингтон. — Агентам Еф Бі Ай вдалося аж тепер заарештувати 26-річну жінку Рут Ейземан-Шір, яка 17-го грудня 1968 р. разом із Гері Стівеном Крістом викрала була в Декатурі в Джорджії дівчину Барбару Джейн Мекел. Цю дівчину, доньку багатих родичів, знайдено 80 годин після викрадення сховану в скрині недалеко Атланти. Директор Федерального Бюра Інвестиґацій Едґар Гувер заявив, що пані Ейземан-Шір — це перша жінка, яку вміщено між 10-ма особами, що їх пошукує ЕфБіАй. Її знайшли на основі відтисків пальців, коли вона старалася про працю в піклувальнім домі в Нормані, Оклагома. Кріста заарештовано ще 22 грудня в болотній околиці коло Пунта Горда на Флориді.

Любомир Жила призначений асистентом канадійського федерального міністра

Оттава. — Рон Бесфорд, федеральний міністер Consumer and Corporation Affairs, призначив у Оттаві трьох асистентів при своєму міністерстві, між ними молодого українського науковця і діяча Любомира Жилу. Перед цим призначенням, як повідомили оттавські газети, він, закінчивши в 1965 р. Манітобський університет, переїхав до Оттави, де працював у Королівській Комісії Двомовности і справ культури. В 1967 р. займав пост асистента при Парляментарному Комітеті для розгляду кредиту і цін, останнім часом працював у Департаменті розвитку північних частин Канади. Тижневик „Поступ" з 2 лютого інформував, що Любомир Жила — президент Союзу Українських Студентів Канади (СУСК) в 1966-68 роках. Тепер він є місцевою головою Відділу КУК та уділяється в організаціях при Українських Громад. Центрі в Оттаві. Любомир Жила одружений з Оксаною Башук, мають двох дітей.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage-provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
Supscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

У щорічному поклоні

Тарас Шевченко займає цілком вийняткове місце в історії української літератури, в історії української політичної думки, в історії українського народу, і тому цілком вийнятковим є його культ. У цьому й відповідь на незрозуміле для чужинців явище — щорічного всезагального святкування „Шевченківських днів" у кожному місці скупчення українців — в Україні і поза нею. Феномен Тараса Шевченка зумовив феномен цих щорічних святкувань, які не можуть перетворитись в рутину просто тому, що Шевченко утотожнив себе з народом, а народ утотожнив себе з Шевченком. Неможливо уявити українства без Тараса Шевченка, неможливо уявити української новітньої історії без цього Світильника Небесного, як назвав Шевченка Пантелеймон Куліш над його свіжою могилою, — без цього генія, що несвідому етнічну масу перетворив у новітню націю з усіма її політичними й культурними аспіраціями.

Для американсько-української громади, як і для всієї нашої громади у вільному світі, Шевченко завжди був і є в першу чергу пророком і співцем волі, що закликає до боротьби за волю. Ліричні поеми Шевченка чудові, форма його поетичного вислову неперевершена, але історичне значення Шевченка було, є і буде в тих його поемах, в яких він потрясає сумлінням українського люду й надихає душі українців новими, визвольними ідеями.

Теоретичного питання про літературу „саму для себе", про поезію, що спирається виключно на принципі естетизму, не існує в застосуванні до „Кобзаря" і його Автора. Вартість усіх письменників в їхньому вмінні сполучити високу мистецьку форму з глибоким змістом. Шевченко підніс цей принцип на недосяжні вершини і надав своїй поезії такий зміст, який став духовим змістом нації. Він особливо актуальний нині, коли Україна є знову, як була за Шевченка, колонією ненаситного сусіда. І тому поспішімо в березні знову із щорічним поклоном Великому Кобзареві, який навчив українців, хто вони і чиї вони діти, який закликав порвати кайдани і віщим духом передбачив, що таки запанує в Україні праведний закон Вашингтона.

Вселюдськість Шевченка

„У всякого своя доля", — писав наш геніяльний поет. Але Т. Шевченко не обмежився таким ствердженням: усе життя болів долею не лише українського народу, а й інших народів. У своїх полум'яних творах геніяльний Кобзар оспівував Україну-страдницю, підкреслюючи, що призначення України — не мовчазне терпіння, а невтомна боротьба, нагадуючи читачам, що „колись в Україні ревіли гармати", що колись вміли панувати запорожці — чому ж не пануєте тепер?

Рівнобіжно з цим Тарас Шевченко і як поет і як маляр-мистець виявляв велику, справді всеобіймаючу увагу, вивчаючи життя, боротьбу і тогочасний стан інших народів. Ще заледве 17-річним він опинився волею долі в самому центрі протимосковського повстання — у Варшаві, в кінці 1830-го і на початку 1831 рр., про що, до речі, цікаво розповідає сучасний польський письменник Єжи Єнджеєвіч у статті в „Нашій Культурі" (ч. 11/1968 р.), що виходить у Польщі. Зі слів маляра Сошенка відомо, що саме тоді молодий Шевченко „вперше задумався над політичною стороною двох народів", себто російського й польського, а від того вже був лише один крок, щоб порівняти і становище поневоленої Росією України з польським, литовським, білоруським та іншими народами. Відомо, що на засланні Т. Шевченко приятелював з польськими патріотами, борцями проти російського імперіялізму - колоніялізму. Особливо ж вимовною була дружба Т. Шевченка з великим американським актором - негром Олдріджем у Петербурзі.

Вселюдськість нашого національного Пророка виявилась і в його безсмертній поемі „Кавказ", де з шекспірівською мистецькою силою оспівано боротьбу кавказьких народів за свою національну свободу. Т. Шевченко понад сто років тому став в обороні спаленого чеського релігійного реформатора Яна Гуса, а нині в католицьких колах дедалі наполегливіше домагаються регабілітації Яна Гуса Церквою. Перебуваючи на засланні в Азії, Т. Шевченко на полотні, як маляр, оспівав убогих дітей казахського народу, співчував у своїх творах іншим азійським народам, поневоленим Москвою. Тому його „встане Україна, світ правди засвітить" — стосується всіх народів, і в цьому найбільше виявляється вселюдськість геніяльного Сина України.

НІКСОН В ЕВРОПІ

Мюнхен. — Свій перший виїзд новий президент Америки відбув до Европи, власне, до Европи Західньої. Цим Ніксон хотів показати світові, що в політиці ЗСА Европа стоїть на першому місці. Легко зрозуміти причину такого рішення президента. Вашингтон хоче приступити до переговорів з Москвою. В Америці знають добре, що Москва шанує тільки силу. Сильна, об'єднана Західня Европа потрібна Америці як резерва сили в переговорах з Москвою.

Якраз перед виїздом Ніксона до Західньої Европи тут сталася пригода, що показала всьому світові нескоординованість, навіть ворожнечу між урядами цього „малого півострова великого Азійського континенту"

4-го лютого в Парижі відбулась розмова французького президента де Голля з послом Великобританії Совмзом. Де Голль сказав англійцеві те, що має давно на думці і з чим не крився в попередніх своїх заявах: він не хоче політично об'єднаної Західньої Европи, бо це, мовляв, обмежило б суверенність Франції; Спільний Господарський Ринок шістьох держав також йому не до смаку, бо економічне зближення неминуче веде і до політичної інтеграції. Тому де Голль готовий навіть відмовитися від господарських вигід, що їх має Франція від Спільного Ринку, і утворити господарську европейську спілку „вільної торгівлі", до якої могла б вступити й Британія (до Спільного Ринку шістьох держав де Голль не хоче допустити англійців).

Совмз записав цю розмову з де Голлем і передав її зміст своєму урядові в Лондоні. Прем'єр Вільсон відчув, що пропозиція де Голля була для Британії політичною пасткою. Коли б Лондон прийняв ту пропозицію і почав переговори з де Голлем без відома інших п'ятьох членів Спільного Ринку, то патріоти Об'єднаної Европи сказали б, що Британія у відношенні до Спільного Ринку ставиться неповажно. Сам де Голль міг би використати свої переговори з Лондоном як доказ, що англійці не заслужили на те, щоб бути в Спільному Ринку, бо самі приступили до переговорів з Парижем про створення нової організації, яка замінила б, а по суті знищила б Спільний Ринок.

В лютому 1969 р., бувши в Бонні, Вільсон дав знати німецькому урядові про плян де Голля, переданий через посла Совмза. Вільсон також ствердив, що британський уряд того пляну не приймає, бо хоче бути повноправним членом Спільного Ринку.

Де Голль висловив своє огірчення з приводу опублікування змісту його розмови з Совмзом, і заявив, що розмову переказано викривлено. Але Лондон пойняв більше віри своєму послові в Парижі.

Само собою, цей інцидент викликав велику турботу у членів Спільного Ринку і настроїв їх проти де Голля. Тому приїзд Ніксона до Европи, здавалося, стався не під щасливою зорею. Однак, Президент ЗСА почав свій об'їзд европейських столиць тактовно. Насамперед він відвідав Брюссель, столицю Бельгії, де знаходяться штаби НАТО.

Країни Західньої Европи, а також деякі країни комуністичні — Югославія і Румунія, бачать загрозу для себе від Москви з її „доктриною" — правом воєнної інтервенції, якщо Кремль вирішить, що така інтервенція є в його інтересі. Тому члени НАТО тепер більше як будь - коли цінять союз з Америкою, бо це дає гарантію проти московської агресії.

Ніксона сердечно зустрічали в Лондоні і в Бонні. Його майстерна промова до робітників берлінської фабрики Сіменса показала, що новий Президент уміє знайти шлях і до розуму і до серця мешканців Берліну, які живуть немов у пащі крокодила.

Промови Ніксона в німецькому парляменті в Бонні та в Римі показали народам Західньої Европи, що могутня Заокеанська Республіка не віддасть на поталу московським тиранам вільних народів Західньої Европи, хоч, само собою, лишає інші країни, за залізною завісою, в сфері російській.

В Парижі де Голль зустрів Ніксона ласкавою промовою, згадавши 200-літню приязнь між Францією та ЗСА (монархічна Франція допомогла американським республіканцям у визвольній війні проти англійського колоніялізму, що почалася 1776 року). Ніксон відповів на слова де Голля компліментом: мовляв, кожний мешканець землі має дві батьківщини — свою рідну і другу — Францію...

Однак, поза чемними промовами між політикою Парижу і Вашингтону є спірні проблеми: ставлення до НАТО (адже ж де Голль виселив НАТО з Франції); ставлення до війни у В'єтнамі (де Голль не раз висловлював свої симпатії до в'єтнамських комуністів); відношення до комуністичного Китаю; пляни де Голля в арабському світі, що йдуть на шкоду, а може й на знищення Ізраїльської держави, чого не хоче допустити Вашингтон; тенденція де Голля обмежити або й зовсім виключити політичні й господарські впливи Америки в Західній Европі.

Чи вдасться Ніксонові злагіднити відносини між Парижем і Вашингтоном — покаже майбутність. Один факт можна ствердити: Президент ЗСА знайшов у всіх столицях Европи, які відвідав, великі симпатії і до своєї країни і до власної особи. Навіть гумористичну згадку про його тещу, що народилася в Німеччині (промова в німецькому парляменті), прийнято як доказ, що американському Президентові „все, що людське, не є чуже".

Само собою, живучи в сусідстві з російським агресивним імперіялізмом, народи Західньої Европи розуміють свою слабість супроти атомової „супердержави", що має голову в Москві, а загребущі руки по всіх країнах світу. Відвідини Ніксоном европейських столиць, зокрема Ватикану, зміцнили надії народів, що після окупації Чехо - Словаччини Москва не рішиться почати нову агресію в Европі.

П. А.

В. Чапленко

ПРО МОВУ КИЇВСЬКОГО РАДІО

(2)

Уживають вони, ці русифікатори, й таких слів, як от „подвизатися" (труждатися, боротися), „розброд" (розтіч), „гонка озброєнь" (змагання, випередки в озброєннях), „оснащений" (уряджений, опоряджений, упорядкований, добре влаштований), „осмислення" (усвідомлення), „удостоєний" (нагороджений, ушанований нагородою), „зарубіжний" (закордонний, заможний) тощо.

У синтаксичних побудовах найболючіше для нашого мовного чуття — уживання прийменника „по" у невластивій для нього функції. Наприклад, „комітет по В'єтнаму" (комітет у справах В'єтнаму), „комісія по правах людини" (комісія прав людини), „вживати заходів по здійсненню постанови" (заходи для здійснення), „партнер по НАТО" (партнер у НАТО). Перекладаючи з російських текстів, ці редактори дають безглузді фрази, такі, як от „зробити кроки по здійсненню" (замість „ужити заходів), „вивізний крок" (зухвалий виклик).

У морфології завдає болю радіослухачеві переважне уживання російських закінчень -„у", -„ю" в давальному відмінку таких іменників, як от „батько", „Василь": „батьку", „Василю" (хоч в українській мові це кличні форми) замість „батькові", „Василеві". Якщо в звичайних українських словах вони зрідка й уживають українських закінчень, то в чужомовних іменах уже ніколи, а тільки: „Сігануку", „де Голлю" (звичайно, і у вимові вже без „г", тим то в них і назва польської газети „Глос Правди" звучить як „Глос Правди"). Але це вже порушення звукових законів української мови. Ці порушення наявні не тільки в тих випадках, де треба розрізняти звуки „г" й „ґ", а й у таких словах, як „доход", „розброд", „гонка", „подвизатися", де мусіло б бути „і" на місці „о" (в закритих складах), але тому що це російські слова, тут „і" неможливе. Уживаючи слова „здравниця", редактори порушують закон повноголосся, бо по-українському було б „оздоровниця".

Звичайно, в газетній статті не можна всіх русицизмів, що їх чуємо з Київського радіо, вичерпати. Та я перед собою цього завдання й не ставив.

Не думав я, писавши ці рядки, й про те, що до голосу еміграційного мовознавця прислухаються поневолені керівники й редактори Київського радіо, бо серед них, напевно, немає людей типу В. Караванського, В. Чорновола, І. Дзюби. Навпаки: якби ця моя стаття до них дійшла, то можна було б із великою певністю передбачити, що ці керівники почали б ще більше уживати русицизмів, щоб ще вище начальство не подумало, що вони прислужалися до цих „націоналістичних" заввагу. Така бо поведінка залежних і поневолених людей. Он у монтерейській школі мов начальство не таке страшне, як у большевицькій дійсності, та й то ті, хто мав владу вирішувати, яких слів уживати, а яких не вживати, віддавали перевагу русицизмам. Та вони й мали з практичного, життьового погляду рацію: у цій школі залишились на праці тільки ті, хто не дуже наполягав на „українських словах", хоч би вони були й фахівці з брукування вулиць (факт!), а фахові педагоги - мовознавці „повилітали" звідти.

Я хотів тільки перестерегти наших людей на чужині, щоб вони, зачаровані звуками рідної мови, несвідомо не засвоювали й її засміченості русицизмами. Хотілось би мені, щоб цю мою пересторогу почули й працівники в українських відділах „Голосу Америки", „Голосу Канади" тощо, які теж можуть механічно переносити ці русицизми в свої тексти. Наприклад, я випадково почув у тексті „Голосу Канади" слова „тупик" (сліпий кут, безвихідь), „власті" (влада, адміністрація). Кажу, „випадково", бо досі цієї радіостанції майже не слухав. „Голосу Америки" українською мовою мені досі взагалі не довелося чути. Не зайво буде й нашим журналістам узяти мою пересторогу на увагу, бо от також випадково, під час писання цієї статті, я натрапив у статті А. Білинського „Чехо - словацька федерація" („Українське Життя", ч. 4, з 23 лютого ц. р.) свідомо (чи, може, несвідомо) ужите слово „глава" в значенні „розділ". Дехто може сказати, що цього слова — слова „глава уживав і М. Рильський. Але на це можна відповісти: чи й у М. Рильського все бездоганне? Чи не мусів і він, бувши поневолений, кривити душею? Адже то він був одним з головних укладачів „зеленого" словника!

(Кінець)

УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО В АВСТРАЛІЇ РОЗПОЧИНАТИМЕТЬСЯ ВЖЕ В САДОЧКУ

Аделяїда. — Вже цього року українське шкільництво в Австралії подекуди поширилось і на дітей від 3-го року життя, в дитячих садочках і світличках. Українська Центральна Шкільна Репрезентація під керівництвом Т. Пасічинського приготувала нові статути. За новими вказівками, при школах буде зорганізоване дошкілля, яке охоплюватиме дітей від 3—5 років, і передшкільна підготовча кляса для дітей від 5—6 року, яка підготовлятиме мовно до першої кляси початкової школи.

ЗАСАДИ СПІВПРАЦІ В УПРАВІ АМЕРИКАНСЬКОГО НТШ

Новообрана Сьомими Загальними Зборами Управа НТШ в ЗСА на своєму першому пленарному засіданні 15 лютого 1969 року схвалила одноголосно, на підставі уповноваження Загальних Зборів, такі засади співпраці в Управі американського НТШ:

Управа НТШ в ЗСА визнає, під сучасну пору кризи еміграції, наступні ідеологічні засади, що становлять ідеологічну національну традицію її Патрона Тараса Шевченка і його християнського гуманізму:

ЦІЛЬ:

Відновлення самостійної, соборної і народовладної української держави та віднова, в европейській сім'ї народів, рівнорядної і повноправної української нації. Та ціль є та сама, яку устійнив Світовий Конгрес Українців у принципах Підготовчого комітету та в усіх постановах і резолюціях Першого Світового Конгресу Вільних Українців, у якому брали участь Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА та Головна Рада НТШ.

ДІЯ:

1. Із цієї цілі виходить наша дія, яка розвивається в ділянці науки в тому непохитному переконанні, що без державної суверенности Соборної України і зобов'язуючих у ній демократичних вольностей не може розвиватися українська культура і, зокрема, українська вільна церковно-релігійна духовість і українська наука.

2. Шлях здійснювання тієї цілі охоплює два відтинки: (а) совєтську окупацію України і (б) наукову й політичну еміграцію, яка півстоліття є під пляновим наступом пропаганди московського імперіялізму із ясною метою знищення українськими руками в корені самої ідеї незалежної української нації. Обидва ці відтинки у дійовому житті сплетені в цілість.

ЗАСОБИ:

I. (1) Постійна наукова й ідеологічна боротьба перед академічним і науковим світом Америки і перед власним суспільством проти московського імперіялізму, тоталітаризму і колоніялізму, обмосковлювання ним народів та змагання до злиття їх у „совєтсько-московський народ" в Совєтському Союзі.

(2) Систематичне плянування для цієї цілі публікацій і конференцій з ділянок гуманістики, передусім історії і мовознавства, а далі соціології, філософії і економіки — для демаскування московської, політично мотивованої, фальсифікації наукової правди про Україну, її землю і народ, її історичне минуле у різних добах духового розвитку української нації, виходячи з тієї основної засади, що тільки строго науковий підхід до всіх проблем із цих ділянок є єдинослушний і єдиноуспішний. Управа НТШ в ЗСА вповні свідома того, що об'єктивна наука є єдиним засобом успішної оборони правди про Україну, а совєтська т. зв. наука є тільки засобом фальсифікації, що намагається викривити історичну істину.

(3) Наукова оборона української нації, як самостійної слов'янської нації, і її прав на всесторонній вільний державний розвиток перед всіма міжнародними установами, що їх статути і договори комуністичний імперіялізм поневіряє.

(4) Організування за посередництвом Головної Ради НТШ спільного фронту, на цих ідеологічних засадах СКВУ, інших наукових і педагогічно-наукових установ і товариств з метою координації праці в рямках відповідної Світової Ради Української Вільної Науки, на основі докладно виробленого статуту в рямках СКВУ.

(5) Організування спільного наукового фронту науковців усіх поневолених Москвою народів для спільних дій і спільної праці.

II. Підтримування всіма засобами науки і громадської опінії спротиву обмосковлюванню України.

III. (1) Безкомпромісовий спротив усім розкладовим і підривним заходам Москви, яка діє через дипломатичні місії, літературні та наукові контакти, маючи завдання провокувати розклад наукової і політичної еміграції.

(2) Боротьба проти псевдонаукових організацій і їх пропаганди неохвильовизму і націонал-комунізму, що є тільки словесними куртинами для відступства від заповітів нашого Патрона Тараса Шевченка і наших почесних членів Івана Франка, Михайла Грушевського, Сергія Єфремова і інших.

(3) Безперервне таврування тих виступів, що заперечують в корені українську національну ідею, оформлену нашим Патроном Тарасом Шевченком і Іваном Франком.

(4) Повна ворожість до всіх виступів проти національної самостійности, що у вільному світі підшиваються під гасло академічної свободи і надуживають її для московської пропаганди.

IV. Завжди задержуючи строгу наукову об'єктивність у своїй роботі в усіх вище згаданих ділянках, Управа Наукового Товариства ім. Шевченка вповні усвідомлює, що українська наука має служити українському народові і не може бути безбатченком чи наївним знаряддям чужих інтересів.

НАПРЯМНІ НА МАЙБУТНЄ:

(1) Тверда і незламна віра в те, що доля української нації не вирішена остаточно і що історичний процес на Сході продовжується і принесе розвал совєтської імперії та волю України.

(Закінчення на стор. 7-ій)

Йосип Лисогір

УККА У ПОСЛІДОВНОМУ ЗМАГАННІ ДО МЕТИ

Звідомлення екзекутивного віце-президента Українського Конґресового Комітету Америки з діяльности УККА за час від 2-го березня 1968 року до кінця лютого 1969 року.

(2)

Уважаємо великим кроком вперед відвідини в дні 6-го серпня Верховним Архиєпископом осередку Української Православної Церкви в Бавнд Бруку. На ці знаменні відвідини запросив Голова Консисторії Української Православної Церкви в ЗСА Архиєпископ Мстислав Верховного Архиєпископа Сліпого під час привітального бенкету на Його честь в Ню Йорку 3-го серпня м. р. У зустрічі в Бавнд Бруку взяли участь Митрополит Іоан і Архиєпископ Мстислав з численним духовенством Української Православної Церкви. Кардинала Йосифа супроводив Стемфордський Владика Йосиф. Поцілунком миру закінчилась ця історична візита.

Зустріч з громадянством Ню Йорку відбулася в Українському Інституті Америки 10-го серпня м. р. Усі поверхи Інституту були виповнені представниками понад 40 українських установ і організацій, що зібралися в числі понад 150 осіб. Від Інституту вітали Кардинала п. п. Теодор Джус, Юліян Ревай, Михайло Пізнак і Остап Балабан. Від імени всіх представників організацій і товариств вітав директор канцелярії УККА п. Іван Базарко.

Консолідаційна Комісія УККА

На IX Конґресі УККА оформилася т. зв. опозиція — Комітет Громадської Єдности. Її вимог відносно доповнення Екзекутиви і Політичної Ради новими членами Конґрес не мав уже часу полагодити і тому прийняв внесок д-ра Володимира Ґалана, що ту справу мають полагодити новобрана Екзекутива і Рада Директорів УККА.

Вже на першому засіданні Екзекутиви УККА, що відбулося 18 листопада 1966 р., одноголосно вибрано Консолідаційну комісію, що мала увійти в контакт з Комітетом Громадської Єдности. В склад тієї комісії увійшли такі члени Екзекутиви: Йосип Лисогір, Антін Батюк, о. шамбелян Мирослав Харина, Стефанія Пушкар, Лев Футала, Володимир Ґалан, Степан Ворох, Петро Стерчо та Остап Балабан.

Їхні намагання йшли в тому напрямі, щоб знайти компроміс у полагодженні консолідації на базі УККА. Таке домовлення Консолідаційна комісія зробила 14-го вересня 1967 року і у висліді обидві сторони видали такий комунікат:

„Дня 14-го версня відбулася спільна нарада Консолідаційної комісії Українського Конґресового Комітету Америки і Делеґації Комітету Громадської Єдности. На цій нараді після вичерпної дискусії представники делеґації КГЄ прихилилися до погляду деяких членів Консолідаційної Комісії УККА і з'ясували остаточно своє становище в справі входу трьох представників опозиції до Екзекутиви УККА. Органи УККА приймають до Екзекутиви трьох членів опозиції, які будуть представниками організацій, що є членами УККА. Це становище Консолідаційна комісія УККА прийняла абсолютною більшістю голосів, як пропозицію для переведення керівним органам УККА.

А в справі засадничих позицій КГЄ вважається лист Екзекутиви УККА з 18-го квітня 1967 року за дійсний.

Ню Йорк, 14 вересня 1967 р.

Підписали: Й. Лисогір, о. шамб. М. Харина, Стефанія Пушкар, П. Стерчо, А. Батюк, Ст. Ворох, Я. Гайвас, І. Паливода, П. Самойлів, А. Ґудзовський, Р. Борковський, О. Олесницький, Т. Сендзік, В. Комаринський".

Цей комунікат підписали члени Консолідаційної комісії УККА — крім одного — по запевненні голови і поодиноких представників Комітету Громадської Єдности, що КГЄ запропонує до Екзекутиви УККА кандидатів від організацій, котрі брали участь в IX Конґресі УККА і походять з центральних українських земель. Між тими трьома кандидатами мав бути православний священик.

Не зважаючи на таке домовлення — джентлмен аґримент — Управа КГЄ листом з 6-го листопада 1967 р. подала до відома Екзекутиви УККА, що делеґує наступних 3-ох осіб до складу Екзекутиви: 1. д-ра Романа Борковського — від Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України, 2. мґра Юрія Нагорного — від Об'єднання Українців Революційно-Демократичних Переконань і 3. інж. Івана Шабельського — від Українського Національно-Державного Союзу; також двоє членів Екзекутиви, які були обрані IX Конґресом, а саме проф. д-р Богдан Гнатюк та інж. Анатоль Ґудзовський, взяли першу участь в нарадах Екзекутиви 1-го грудня 1967 року.

Екзекутива УККА на засіданні 1-го грудня апробувала двох кандидатів, а щодо д-ра Романа Борковського, то висловила застереження, що організація, яку він репрезентує, оголосила у вересні 1966 року комунікат, в якому повідомила громадянство, що „не буде брати участи в IX Конґресі УККА, як і не буде брати відповідальности за його перебіг і рішення". А тому вищезгадана організація не може бути репрезентована в Екзекутиві УККА в часі між IX і X Конвенціями. В листі до Комітету Громадської Єдности також зазначено, що це застереження відноситься не до особи кандидата, запропонованого на члена Екзекутиви, себто д-ра Романа Борковського, а до організації, яка його кандидатуру висунула в члени Екзекутиви УККА. На це у грудні 1967 року Комітет Громадської Єдности розіслав комунікат, в якому повідомив, що не уважає себе вже більше внутрішньою опозицією Українського Конґресового Комітету Америки.

На листа з 11-го грудня ми не отримали жадної відповіді. Не зважаючи на це, Український Конґресовий Комітет виявив максимум доброї волі, бо в 1968 році вислав ще два листи з пропозицією провести розмови і закінчити спір. Листи вислано 6-го травня і 19 грудня 1968 року, і на них не отримали ми також жадної відповіді. Ось їх дослівний зміст:

Дня 6 травня 1968

До Високоповажаного Пана Голови Комітету Громадської Єдности Д-ра Теодозія Сендзіка Трентон, Ню Джерзі.

Вельмишановний Пане Докторе!

Маємо шану повідомити Вас, що в дні 11-го грудня 1967 року ми вислали на Вашу адресу листа, в якому повідомляли Вас про рішення Екзекутиви УККА, яке запало на засіданні 1-го грудня 1967 року. То рішення було таке: „Екзекутива вирішила апробувати прийняття в її члени 2-ох кандидатів, а саме мґра Юрія Нагорного від ОУРДП та інж. Івана Шабельського від УНДС; а щодо 3-го кандидата, Романа Борковського, висловила застереження, що організація, яку він репрезентує, письмом з вересня 1966 року рішила не брати участи в IX Конґресі УККА, як і „не брати відповідальности за його перебіг і рішення", а тому вищезгадана організація не може бути репрезентована в Екзекутиві УККА між IX і X Конґресами".

(Продовження на ст. 7-ій)

РІК VI. БЕРЕЗЕНЬ 1969 Ч. 2 (71).

Лука Луців

„ШЕВЧЕНКО І НАШ ЧАС"

Під таким заголовком вийшла книжка Євгена Кирилюка в Києві у Видавництві „Радянський Письменник". Книжка має 237 ст., її підтитул звучить: „Літературно-критичний нарис". На другій сторінці пишеться, що автор „зібрав і осмислив, чи не всю існуючу на сьогодні Шевченкіяну".

Тут відразу треба зазначити, що Кирилюк не зібрав всього того, що про Шевченка написано в останніх кількадесяти роках. Він згадує про деякі праці про Шевченка, видані поза межами СССР, але більшість літератури, що появилася у вільному світі, автор промовчує, і читач його праці не матиме вірного образу про ту Шевченкіяну, яка появилася поза впливами Москви, і яка може правдиво оцінювати творчість автора „Кобзаря".

Праця Кирилюка має 12 розділів різної величини, від 9-ох до 44-ох сторінок. Автор цю свою працю, як і всі попередні, зачинає від того, що покликується на В. Леніна. Він пише вже на 4-ій сторінці, що „одночасно з російським народом по шляху, вказаному Іллічем, пішли робітники й селяни України. 25-го грудня 1917 року І Всеукраїнський З'зд Рад проголосив Україну вільною суверенною державою — Республікою Рад робітничих, солдатських та селянських депутатів, що перебуває у федеративному зв'язку з Російською Радянською Республікою".

На ст. 5 і 6 Кирилюк висміває Центральну Раду, яка проголосила самостійність України, а на 7-ій ст. те саме робить із гетьманом Павлом Скоропадським. На 8-ій ст. автор твердить, що тоді в 1918 році „єдиним виразником інтересів трудящих України була й залишилася партія більшовиків" і зараз після цього Кирилюк розписується про те, як то комуністи вшановували тоді Шевченка, використовуючи українського поета для здобуття симпатій українського населення.

Літературним диктатором у 20-их роках в Україні був В. Коряк. Про нього пише Кирилюк таке: „Це був один з перших виступів проти націоналістичної фальсифікації великого народного поета, зокрема проти С. Єфремова, якого обрано в академіки Української Академії Наук, але який тоді стояв на відверто антирадянських позиціях" (ст. 24).

Кирилюк пише повну неправду, твердячи на 46 ст., що „у багатьох (!) емігрантських виданнях усе більше в історії української літератури XIX віку підкреслюється провідна роль Пантелеймона Куліша, а Шевченко йде або в парі з ним, або й зовсім не згадується". На доказ автор наводить статтю Святослава Доленга з варшавського журналу „Ми". Та сам Кирилюк знає, як ставився герой „Вальдшнепів" М. Хвильового до Шевченка, і тому не повинен покликуватися на голос „панича" Доленга...

Кирилюк мусів згадати і про славні „Інтерпретації" академіка Степана Смаль-Стоцького, бо ця праця відома тепер українським читачам в поневоленій Україні. Кирилюк пише свідомо неправду про те, що акад. Ст. Смаль-Стоцький „чинив перешкоди І. Франкові в оформленні закінчення університету й захисту ним докторської дисертації" (стор. 49), бож про цю справу давно писав акад. М. Возняк, і ця праця напевно відома авторові книжки „Шевченко і наш час". Про саму працю акад. Ст. Смаль-Стоцького під заг. „Т. Шевченко — Інтерпретації" — Кирилюк може написати таке: „Інтерпретації" — нічого спільного з наукою не мали. Це свавільне висмикування окремих рядків з „Кобзаря" й абсолютно довільне їх тлумачення".

Так говорити про покійного академіка може лише підсовєтський „вчений" який не керується науковою правдою, тільки старається приподобатися владі, яка ненавидить акад. Ст. Смаль-Стоцького за його становище в справі відношення української мови до „братньої" російської. Як колишній учень акад. Ст. Смаль-Стоцького, знаю, що він вчив студентів, про що свідчать інші його учні Василь Сімович та Ом. Цісик і Д. Николишин, що кожне слово в Т. Шевченка треба розуміти у зв'язку з іншими творами, бо тільки тоді можна встановити правдиве його значення. Очевидно, що найбільше не подобається Кирилюкові стаття Ст. Смаль-Стоцького під заг. „Т. Шевченко — співець самостійної України".

Вихваляючи осяги підсовєтського шевченкознавства, Кирилюк має клопіт із такими працями, як А. Річицького „Т. Шевченко в світлі епохи", де писалося про те, що Шевченко „міцно стояв на мужицькому ґрунті". Є. Кирилюк має тепер готове кліше для критики праці Річицького: „Основна хиба всіх трьох видань книжки „Тарас Шевченко в світлі епохи" — в її вульгарній соціології" (ст. 74).

В четвертому розділі Кирилюк висміває варшавське видання творів Т. Шевченка під ред. П. Зайцева, але не можучи знайти якоїсь більшої хиби, причіпляється до самих дрібниць, які ніяк не змінюють думок в поетових творах. Кирилюк знає і працю П. Зайцева, що мала бути першим томом варшавського видання, але вийшла аж в 1955 році в Мюнхені під назвою „Життя Тараса Шевченка". Кирилюк не може цій праці нічого закинути, тільки те, що вона „написана в пляні буржуазного об'єктивізму" (87). Але на 89 ст. говорить про „перекручення світогляду й творчости Шевченка" в праці П. Зайцева. На ст. 91-ій Кирилюк знов пише, що „П. Зайцев зберігав якусь видимість буржуазного об'єктивізму".

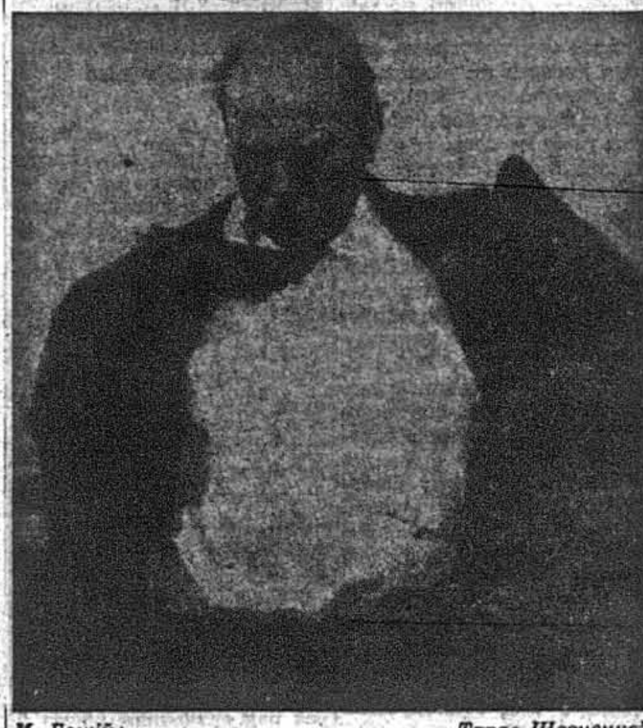
Кирилюк твердить на 96 ст., що „справжні, автентичні видання творів Шевченка здійснювались тільки на Радянській Україні". Ці слова його відносяться до видань 20-их і 30-их років, бо вони там надруковані, де говориться про ці роки. Але автор, мабуть, забув про те, що було на 96-ій ст., і на 163- сторінці рішуче твердить: „Тільки після XX З'їзду КПРС з'явилась змога включити до академічного видання поезію Шевченка „Якби то ти, Богдане п'яний".

Ми хоч коротко згадаємо, що підсовєтські видавці Шевченка не друкували й інших творів поета, або їх відповідно змінювали, щоб не дразнити шовіністичної, хоч і червоної Москви. Та Кирилюк пише, що це буржуазні націоналісти ф а л ь ш у ю т ь творчість Шевченка.

Кирилюк не міг не згадати того місця з поеми „Юродивий", в якому Шевченко згадує американського президента Юрія Вашингтона та його „праведний закон". Ст. Смаль-Стоцький твердив, що український поет мріяв про такий державний лад, який є в Америці. Шевченко ясно написав:

„...Коли
Ми діждемося Вашингтона
З новим і праведним
законом?
А діждемо таки колись!"

У РОКОВИНИ ШЕВЧЕНКА

М. Божій: „Тарас Шевченко"

Тут немає жадного сумніву щодо значення Шевченкових слів, але ж бідні підсовєтсько-московські шевченкознавці зуживають багато викрутів, щоб „вияснити", що український поет не думав про Америку, бо він завжди мав на оці те, що тепер робить Москва в Україні.

Кирилюк тільки згадав, що варшавське видання Т. Шевченка перевидано в ЗСА, але він не хоче знати того, що це не просте „перевидання", а нове доповнене новими матеріялами видання всіх Шевченкових творів. Богдан Кравців в IV томі цього видання вмістив статтю „Коли ми діждемося Вашингтона", в якій дав генезу Шевченкового „нового і праведного закону". Богдан Кравців, який був редактором чотирьох томів цього 14-томового видання, на 14 сторінках подав, як то підсовєтські науковці стараються „пояснювати" це місце в Шевченковій поемі. Та найуспішнішим засобом в боротьбі з національною інтерпретацією Шевченкового вислову про Вашингтона совєтські комісари від літератури і цензори вважають тактику методу промовчування (ст. 364). Навіть М. Рильський промовчав це місце. Те саме робили Є. Ненадкевич, О. Білецький, О. Дейч, Є. Шабльовський та інші (Там таки, ст. 364, 365).

Ми бачили, як Кирилюк хвалився, що після смерти ката Сталіна дозволено друкувати поезію „Якби то ти Богдане п'яний", Але у другому виданні праці Є. Шабльовського в 1958 році під заг. „Шевченко і російська революційна д е м о кратія" пропущено Шевченкові слова про Вашингтона, хоч вони були в першому виданні з 1935 року (там таки, ст. 365).

Сьогодні „чистий і об'єктивний" науковець Є. Кирилюк має відвагу писати, що у вільному світі „фальсифікують" Шевченка, що пропускають деякі місця з його творчости... Ми тут не боїмося Москви ані жадної іншої країни, що була колись або збирається бути, окупантом України, тому друкуємо цілого Шевченка і пояснюємо його творчість згідно з текстом українського поета.

Що ж дістьcя і діялося в цій ділянці в поневоленій Україні?

На це дає відповідь Б. Кравців у статті „Небезпечний „Кобзар" в Збірнику — Альманаху у сторіччя смерти поета 1861-1861 під заголовком „Наш Шевченко" на ст. 51-60. Підзаголовок цієї статті звучить „Совєтське ф а л ь ш у в а н н я поетичної творчости Шевченка". Немає місця говорити ширше про те, як фальшують і як цензурують Шевченка в поневоленій Україні, але для прикладу наведемо от хоч би це місце у вірші „Чигрине, Чигрине". Шевченко написав:

За що ж боролись ми
з ляхами?
За що ж ми різались
з ордами?
За що скородили списами
Московські ребра?

А совєтські науковці-експерти від Шевченка друкують так:

За що ж боролись ми
з ляхами?
За що ж ми різались
з панами?
За що скородили списами
Татарські ребра?

Ред. Б. Кравців привів у своєму огляді інші місця Шевченкової творчости, які були фальшовані в УССР. Він навів також аж 18 цілих творів Шевченка, що не були друковані в „Кобзарі" з 1950 року. Є. Кирилюк добре знає, які це твори, але він про це не пише, або заслонюючися „культом особи", на яку тепер мода звалювати все зло, що діється під совєтською диктатурою.

Кирилюк дав у своїй новій праці огляд важливіших творів про Шевченка, друкованих на Україні і поза нею в СССР. Він згадав і про ті твори про Шевченка, які появилися були поза залізною заслоною, і про які могли знати читачі в Україні. Та Кирилюк промовчав у велику літературу про Т. Шевченка, яка появилася у зв'язку з ювілейними роками 1961 і 1964. Видавництво „Свобода" видало в цих роках два альманахи, присвячені Шевченкові. Крім цього 1964 року появилася окрема праця підписаного під заг. „Тарас Шевченко — співець української волі" (Ню Йорк — Ню Джерзі, 1964, ст. 186). Наукове Товариство ім. Шевченка видало свої збірники з численними працями. Українська Вільна Академія Наук видала окремий великий збірник англійською мовою та щорічно, починаючи від 1952-го року, видавала річники „Шевченко" (в 1964 році вийшов 10-ий річник).

Є. Кирилюк про ці видання не згадує. Він закінчує свою книжку про „Шевченка і наш час" такими словами: „Для нас, радянських людей, Шевченко лишається вічно живим нашим сучасником, який разом з усіма нами переможно входить у комунізм"!

Але Кирилюк не сказав, чи насправді ідуть у комунізм ті всі цензори Шевченкових поезій, які їх вилучують із друкування або їх поправляють так, щоб не образити Москви.

А ми гадаємо, що Тарас Шевченко не йшов би в комунізм із Євгеном Кирилюком, тільки процитував би свій вірш:

„Якби то ти, Богдане п'яний,
Тепер на Переяслав глянув!
Та на замчище подививсь!
Упився б! здорово упивсь!"

А після цього пригадав би собі вірш „Осії, Глава XIV" з знаменними словами:

... Вкраїно!
Мій любий краю неповинний!
За що тебе Господь кара,
Карає тяжко? За Богдана,
Та за скаженого Петра."

Остап Тарнавський

ПИСЬМЕННИЦЯ ДАЛЕКОГО СВІТУ

(У вісімдесятиріччя Галини Журби)

Євген Маланюк назвав був Галину Журбу представницею „жіночої мужности" в українській літературі, де вже записані такі імена мужніх жінок-письменниць, як Леся Українка, Ольга Кобилянська і Людмила Старицька-Черняхівська. Ту високу оцінку, що перекликається з популярним Франковим визначенням Лесі Українки, як „єдиного мужчини в нашій літературі", з уст найвизначнішого літературного діяча на еміграції завдячує письменниця своїй відвазі „пориватися" на великі полотна.

Галина Журба

Галина Журба відважна не тільки в літературі, яку вже на еміграції, на американській землі, збагатила двома повістями; вона проявила відвагу й у житті. Вийшовши з того середовища, що з нього вийшли й деякі інші діячі української культури напереломі дев'ятнадцятого і двадцятого сторіч, а саме Володимир Антонович, Вячеслав Липинський та обидва Рильські, Тадей і Максим, — значить із середовища польських, чи спольщених поміщиків, — письменниця відважно відшукала шлях до народу, з якого виводить свій рід і серед якого жила, та й зуміла віднайти себе в українській стихії. „Однієї речі не можу закинути своєму життю — говорить часом Галина Журба — а саме, що воно було нецікаве". І справді, від перших днів дитинства, що його пережила письменниця на грані двох суперечних світів — у двірській обстановці і серед народного побуту подільського широкополя, життя Галини Журби посувалося під поштовхом бурхливих подій, і літературних, і суспільних.

Вже на початку нашого сторіччя бачимо письменницю в Києві, в гурті патріотичної літературної еліти. Тут Галина Журба переживала світлі дні, що сформували стихію української національної революції у столиці України в імпозантну будівлю Української Народної Республіки. Потім — відступ на еміграцію, що вже впродовж п'ятдесяти років звалює на цю тендітну фізичною будовою тіла жінку різні удари, які одначе не заломили її, але навпаки, загартували до літературної праці. У висліді, у своє вісімдесятиріччя письменниця — не зважаючи на несприятливі обставини — вповні віддана творчій роботі над новим великим романом, що його перший том, „Тодір Сокір", вийшов друком ще 1967 року.

Галина Журба народилася в поміщицькій сім'ї в Копурові, на Брацлавщині, в грудні 1888 р. По батьковій лінії вона походить з польської родини Домбровських, шляхетського гербу Забара, що її закинула була на Україну експансійна політика королівської Польщі. По лінії мами письменниця вийшла зі стародавнього українського роду Копистенських. Її дід по маминій лінії був православним священиком. Під в п л и в а м и польської шляхти родина Копистенських ополячилась. Метаформоза, що її пережила Галина Журба, могла би стати темою глибшої психологічної і соціологічної розвідки. В літературі багато випадків, коли панівні культури заманюють своїм блиском і добірною авдиторією талановиті одиниці, примушуючи їх прийняти вироблену літературну традицію разом із мовою. Мусіли відбутись великі зрушення у свідомості молодої дівчини, просто бунт, коли вона відкинула готову культурну атмосферу польського шляхетського дому, вибираючи неоформлений, ще у стадії занедбаного облогу світ народної стихії. І тут не можна говорити про модне тоді хлопоманство. З хроніки родини Домбровських знаємо, що батька письменниці убили таки його власні селяни, і ця одна подія мусіла б визначити позицію молодої шляхтянки, що у звичайній калькуляції психологічних і суспільних реакцій не могла бути прихильною для цієї української стихії. Що так не сталось — це лише підтвердження тієї мужности, про яку говорив Маланюк і яка має глибші коріння в особистості письменниці. Може, й не треба шукати якихось раціональних причин цього звороту, а радше пояснювати його підсвідомим покликом за правдивим і повним світом, що його кожна творча одиниця бажає для себе знайти.

Дитинство Галини Журби пройшло на рідній Брацлавщині, а потім в Умані, де вона вчилася в гімназії, і тут на провінції кристалізувався її світогляд під впливами культурного дому батька, польського патріота, і українського народного побуту. Цей народний побут не являв тоді ідиллічної картини сільського красвиду у фольклорному обрамуванні. Це була доба зрушень, час підготови до великої революційної дії, що мала завершитися державною організованою формою. Саме тут треба шукати тієї психологічної і соціяльної співзвучности, що в глибинах підсвідомости письменниці відродила поклик до справжнього мужнього життя. Дитинство письменниці проходило на грані двох епох, що її визначав перехід від стабільної відсталости у революційний поступовий, активний світ творчости. В затишку і добробуті фільварку, заслоненого від широкого світу густими лісами і широкими подільськими ланами, повна темпераменту й уяви дівчина вичікувала моменту, коли їй можна буде вийти у той широкий світ поза рід-

(Закінчення на стор 6-ій)

БОГДАН ІГОР АНТОНИЧ (1909-1937)

ШЕВЧЕНКО

Не пишний монумент із мармуру Ти залишив по собі,
коли туди відходив, звідкіля немає вороття.
За бронзу й мідь тривкіше слово — і, як завжди,
сонце сходить,
і не цвітуть свічок лілеї молитвами забуття.

Не тихне сторож вишні — соловейко в місяця
пожарах,
дівчата не вмовкають, і зозулиним, весіннім чарам
все піддане. Земля і на землі закон зростання
й крови.
Змінливість вічна і тривка незмінність прав і справ.
Країна, що над нею місяць грає, як і грав,
волошково, пшенично, черешнево, вільхово, вербово.

Не тихне клик чаїний над лиманами, що в них
заснули
вітри завмерлих бур, немов стяги потоплених човнів,
де сплять сповиті у китайку, у червону, дні минулі,
і море морщить хвилі, наче людські чола наглий гнів.

Це Ти сто літ показував мету і шлях стовпом
вогнистим,
ми виросли у спадщині Твоїй, як в сяйві сонця листя,
у куряві воєн, у мряці буднів час Тебе не зрушив.
Твоє найменення, мов молитву, кладемо на стяг,
бо знаємо, що, мов тавро, понесемо в життя
печать Твоїх палючих слів, що пропекла до дна
нам душі.

(Передрук із „Життя і Знання", Львів, 1936, ч. 3.)

М. І. МАНДРИКА

З ЦИКЛУ: ДО МІСЯЦЯ

Таки заглянули в твою труну,
Хоч не торкнулися твого ще тіла,
Сповитого у сиву пелену,
Як мумія на віки оніміла.

З твоїх орбіт світила їм Земля,
Як світиш ти Землі уже віками;
Молились їй вони із космо-корабля,
Вертаючись небесними шляхами.

Здавалось їм, їх мати молода
В блакитно-золотих шовкових шатах
Додому їх з дороги виглядa —
Така кохана і хороша мати.

І от вже подих грому і вітрів
З далекого ще царства атмосфери,
Ніби влетів до них і сміх, і спів
Крізь хати рідної розкриті двері.

Ще мить...
і море плиснуло крильми,
Вітаючи їх теплим
ранком раннім...

Як солодко вдихнути знов грудьми
Чаруюче землі
й морів
дихання,
Вернувшись до людей людьми
З пустель безлюдних
вічного мовгання!

27. XII. 68

60-річчя поета Василя Барки відзначено ювілейним виданням його творів і мистецьким вечором в Ню Йорку

Ню Йорк. — Заснований за почином Ореста Слупчинського окремий Комітет для відзначення 60-річчя поета, прозаїка й есеїста Василя Барки, видав для утривалення цього ювілею велику, 308-сторінкову книгу вибраних поезій В. Барки п. н. „Лірник". Появилася ця книга точно до дати 60-річчя з дня народження Василя Барки в грудні 1908 року під фірмою Видавництва Нюйоркської Групи поетів. Видання збірки „Лірник" здійснено з допомогою пожертв приятелів Поета та читачів його творів, які склали до січня 1969 року 983 доляри. Крім друкованих уже поезій із давніших збірок, писаних з 1942 року, книга „Лірник" охоплює також нові, ще недруковані твори Василя Барки — цикл „Тінь майбутнього", „поеми „Кафа", „Поема прощання", „Рельник" та інші, писані в 1966-1967 роках. Видано цю книжку на доброму папері, а мистецькій обкладинці Юрія Соловія.

Василь Барка

60-річчя Василя Барки й вихід його нової книги відзначили Об'єднання Українських Письменників „Слово" та Нюйоркська Група також ювілейним літературним вечором на його пошану, що відбувся в суботу 21 грудня 1968 року в залях Українського Інституту Америки. Відкрив вечір коротким словом про ювілята голова „Слова" проф. Григорій Костюк. Уривки з творів Василя Барки — прози і поезії — читали Оля Кириченко, Володимир Лисняк й Ігор Шуган. Добру аналітичну доповідь про творчість Василя Барки прочитав поет і літературознавець Богдан Рубчак. На закінчення вечора, що ним проводив в імені Нюйоркської Групи Юрій Тарнавський, читав свої твори, в цьому й нові вірші та есеї, сам ювілят. В залі, що в ній відбувався ювілейний літературний вечір, були виставлені малярські твори, в тому теж і портрети Василя Барки у виконанні Любослава Гуцалюка, Юрія Соловія та інших. Увесь прибуток з вечора, в якому взяло участь яких 150 осіб, призначено на покриття коштів видання збірки „Лірник".

Василь Барка, народжений на Лубенщині 1908 року, є автором дисертації про „Божественну комедію" Данте, що її захистив після закінчення філологічного факультету у Москві. На еміграції були видані збірки поезій В. Барки „Апостоли" (1946), „Білий світ" (1947), „Океан" (1959), романи „Рай" (1953), „Жовтий князь" (друге видання 1968 року), книжка про Павла Тичину „Хліборобський Орфей" (1961), про Тараса Шевченка „Правда Кобзаря" (1961) та інші.

С. Гординський

МИХАЙЛО ОСІНЧУК І ЙОГО ТВОРЧІСТЬ

Із смертю Михайла Осінчука відійшов визначний мистець, який у своїй творчості продовжав тисячолітню візантійську традицію в Україні. Це було не механічне повторювання і копіювання старих зразків, а дальший органічний розвиток, який у нашому мистецтві був масово перерваний у реалістичному 19 сторіччі. Модерне мистецтво своєю голозною метою має шукання все нових форм, Осінчук приймав ті нові форми, але водночас перепускав їх через фільтр різних традиційних принципів, що характерні українському мистецтву.

Мистецький напрямок, званий нео-візантикою, почався в нас у першому десятиріччі нашого віку. Без перебільшення можна сказати, що ідеологом того стилю був у нас Митрополит А. Шептицький, який перший почав систематично збирати іконописні пам'ятки минулого, — ще в добу, коли зрозуміння справжньої мистецької вартости ікони в нас ще не було; її уважали просто релігійним або музейно-археологічним об'єктом, естетично-формальні вартості якого надто далеко відбігали від тодішнього академічного розуміння мистецтва. Митрополит А. Шептицький був захоплений оригінальним мистецьким світом галицької ікони, яка зберегла в собі елементи монументального стилю княжої доби — найбільшого нашого мистецтва. Цей свій характер галицька ікона зберегла ще довго після того, як на Східній Україні барокко основно змінило всю іконографію. Саме з галицької ікони вийшов Михайло Бойчук і його школа монументалістів, Петро Холодний старший і Михайло Осінчук, який у своєму мистецтві шукав синтези між традицією і новочасними формами.

В Галичині в часі між двома війнами настала дуже пекуча потреба створити нове декоративне мистецтво, яке відповідало б обрядовим вимогам нашої церкви, було одночасно традиційне й сучасне. Реалістичні мистецькі засоби вже не відповідали ні обрядові, ні естетичним смакам загалу, який сам культивував вирафіноване народне мистецтво, у своїй основі завжди синтетичне й антиреалістичне. Усучаснити мистецький вигляд наших храмів бралися різні мистці, не раз ефектно, але неглибоко, їм бо мало або й зовсім незнані були основи ікони й стінопису. Тут, власне Осінчук виконав велику піонерську працю, він вивчив стару ікону, стінопис та мозаїки, не тільки українські (їздив, між іншим, до Греції), вивчив старі методи малювання темперою, яка на стіні не чорніла, як олійна фарба. Зокрема запізнався він з історичним та народним орнаментом, його композицією, кольорами та ритмічною основою. Все те було взяте з першої руки, вивчене і, після перетворення, пристосоване до нових умов.

Результатом цієї роботи було нове, свіже й органічно українське декоративне мистецтво, яким М. Осінчук прикрасив півтора десятка галицьких церков. В українському мистецтві була це

Михайло Осінчук

першорядна подія, тим більше, що на Україні під большевиками мистецтво в тому напрямі не мало змоги розвиватися. Співпраця Осінчука в цій роботі з модерністом Павлом Ковжуном була обопільно корисна, М. Осінчук заражувався від Ковжуна конструктивістичною зухвалістю й експресією, а сам впливав на нього з погляду стильово-монументального. До речі, М. Осінчук уважав, що мистець до деякої міри повинен бути й ремісником, тобто знати до подробиць усю технологію малювання. Згідно з цим, він сам дбайливо підготовляв ґрунти до малювання, сам розмішував свої фарби і з іронією говорив про мистців, які покінчили академії, але не вміють рівно замалювати один квадратовий метер площі.

У двадцятих і тридцятих роках Львів, не зважаючи на те, що в ньому було кілька наших мистців високої кляси, все таки був відбитий від великих мистецьких рухів, які нуртували тоді в мистецтві світовому. В тих умовах ідеалом М. Осінчука та інших українських мистців стало творити таке мистецтво, яке було б національне своїм духом і формами, а водночас плило в річищі мистецтва світового. Це й привело спочатку 30-их рр. до створення АНУМ'у (Асоціяція Незалежних Українських Мистців.) Властиво, це не була організація, а певний ідеологічно-мистецький гурт, що своїми ідеями мав притягати до себе все творче в українському мистецтві. Якщо Ковжун був рушійним з ідейного погляду мотором тієї Асоціяції, то М. Осінчук був її добрим опікуном. Різні мистецькі збірники, монографії, 5 випусків журналу „Мистецтво" великою мірою завдячують свою появу саме Осінчукові. Ми звичайно здавали наше „Мистецтво" в друк тоді, коли Михайло Осінчук починав малювати нову церкву, з надією і певністю, що, коли видання з браку грошей застрягне в друкарні, то він його викупить першими отриманими за роботу грішми. Його часто можна було зустріти в друкарні НТШ, де ми друкували свої видання, над коректою, добором шрифтів, кліш, паперу, тут нам потрібна була його акуратність, зрівноваженість, і вміння доводити справи до кінця.

Мих. Осінчук: „Архангел Михаїл"

Значення АНУМ'у зросло з тим, як незабаром, у квітні 1932 р., в УССР розігнано всі мистецькі організації і включено мистців до одної офіційної спілки, що була тільки філією московської. В час, коли визначних мистців Східної України змушувано нагинатися до одного стилю — соцреалістичного, на виставках АНУМ'у виступила еліта мистців, що творила в Західній Україні, західній Европі й Америці. Із своїми статтями в „Мистецтві" показалися навіть польські й жидівські мистці зі Львова, які самі подібного органу не мали.

Хто знає тодішні міжвоєнні умови галицьких злиднів, знає, що вся та мистецька праця була творена більш для майбутнього. Для сучасного треба було просто заповняти великі культурні діри. Осінчук належав до тих, які прекрасно розуміли потребу ненастанного перетворювання вартостей матеріяльних на духові, що залишаться, — проблема гостро актуальна й сьогодні, у нашому фізичному відірванні від України.

В післявоєнні роки Осінчук, у змінених умовах, продовжав свою мистецьку, й організаційну працю в Ню Йорку. Він був засновником і одним з найактивніших членів Об'єднання Мистців Українців в Америці, постійним учасником виставок, членом багатьох жюрі та членом Мистецької Комісії для будови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні. Скрізь його знання, досвід і такт створювали той авторитет, без якого часто неможлива ніяка поважна організаційна праця. З вагою літ він відійшов від стінопису і віддався з запалом станковому малярству та створив цілу серію нових ікон, портретів та історичних композицій. Він був творчий до останньої хвилини свого життя

Михайло Осінчук прожив довге і творче плідне життя. В історії українського мистецтва він має і матиме своє заслужене місце як мистець, який у добу загального мистецького хаосу шукав форм тривалих, монументальних, синтези і ладу. А передусім він нагадував, що всі формальні пошуки, які домінують тепер у світовому мистецтві, можна і треба розвивати на ґрунті українських традицій. До заторкнених ним проблем постійно повертатимуться майбутні ґенерації мистців, які бачитимуть в Осінчукові одного з чільних піонерів нового українського монументального стилю.

ДОЦЕНТ ОСТАП ЛИСЕНКО

1-го жовтня 1968 р. прийшла сумна вістка, що на віки відійшов від нас відомий український громадський і культурний діяч, талановитий диригент, музиколог, публіцист, письменник, етнограф та педагог Остап Лисенко, перший син великого українського музики Миколи В. Лисенка (1842-1912).

Остап Лисенко народився 13 липня 1885 р. в Києві, в середовищі, де зустрічалися великі сини й дочки України другої половини XIX та на початку XX сторіччя. Тут він мав можливість слухати дискусії на різноманітні культурно-політичні теми й насолоджуватися майстерною грою на піяно свого великого батька. А таке ідеальне середовище не могло не відіграти важливої ролі при вихові дітей. Про ці часи збереглися найкращі спогади аж до кінця його життя. Та й щодо освіти, старалися батьки своїм дітям дати все найкраще. Найстарший син Остап пішов слідами свого батька, від якого й так само отримав найкращу основу гри на фортепіяно. Пізніше музичну освіту здобув у музично-драматичній школі свого батька, Петербурзькій консерваторії й Київському музично-драматичному інституті ім. М. В. Лисенка.

Вже самі назви згаданих інститутів давали добру запоруку при обсаджуванні посад, тільки, на жаль, буває, що умови стаються менше сприятливими, ніж людина того очікує. І так Остап Лисенко майже 20 років працював на підрядніших містах, як хормайстер середніх шкіл, а пізніше вів хорові справи в Артилерійському училищі і водночас у фабриці взуття та в Меліоративному Інституті. Остап Лисенко, як людина з великим досвідом у веденню хорового мистецтва (був членом знаменитого хору свого батька), здобув на публічних концертах цими хорами надзвичайні успіхи.

В 1941 р. Остап Лисенко, по окупації німцями України, зреорганізував Київську консерваторію й став її директором. З компетенції цієї функції захоронив десятки хлопців і дівчат від вивозу до Німеччини й то тим, що зараховував їх до складу учеників консерваторії. Від 1945 р., то є після окупації Зах. України, перемістили Остапа Лисенка на Львівську консерваторію ім. М. Лисенка, де він викладав історію української музики та вів курс народної творчости.

Остап Лисенко

В 1951 р. на власне прохання був переміщений до Києва, де працював як доцент тих самих дисциплін в консерваторії ім. П. І. Чайковського. Тут крім педагогічної діяльности ще завідував кабінетом-музеєм Миколи Лисенка, якого й був основоположником. При цій праці ще вів хоровий ансамбль аж до своєї смерти й з тим ансамблем часто виступав в різних містах.

Але найбільшою його заслугою було те, що ціле життя популяризував творчість свого батька та працював над вивченням життя й діяльности великого композитора. Свої науково-дослідницькі здобутки публікував в пресі й тим подав уявлення про багатогранну діяльність свого батька та про його взаємозв'язки з видатними діячами того часу. Так само написав низку цінних науково популярних книг з життя свого батька як: М. Лисенко (спогади сина); М. В. Лисенко в спогадах сучасників, Сонце української музики. Зредаґував і видав дуже цінну книгу М. В. Лисенко — листи тощо. Його заходами була в 50 рр. видана в УССР частина творчости Миколи Лисенка в 20-ох томах. З його допомогою вийшла в Москві розвідка А. Гозенпуда „Н. В. Лысенко и русская музыкальная культура" та інші. Також з його ініціятиви був поставлений епохальний монумент Миколи Лисенка в Києві біля Театру опери й балету ім. Т. Шевченка.

Остап Лисенко був людиною скромною, справедливою, зичливою, але при тім енерґійною й вимогливою. Своє життя від молодости присвятив своєму народові, який так безмежно любив. Найяскравішим доказом того є, що до останніх днів свого життя провадив музично-пропаґандивну, педагогічну й громадську роботу. А так само до останніх днів керував хоровими й оркестральними колективами Києва. Його велика заслуга й у тім, що славні Лисенківські традиції перейшли в руки його рідної доньки Ради Лисенко, яка є так само доцентом тої ж консерваторії, славною піяністкою і є до цих пір найкращою інтерпретанткою фортепіянових творів великого М. Лисенка.

Остапа Лисенка, за ці рідкісні прикмети, якими він диспонував, Кияни любили і поважали та з великим болем в серці прощалися з ним на Байковім кладовищі, де він спочив біля могилг свого безсмертного батька Миколи Лисенка.

(ЮГ)

Ґалерія мистців у Ню Йорку

Постійна ґалерія українських мистців в Ню Йорку при 2-ій Евеню, в окремому приміщенні Літературно-Мистецького Клюбу, поруч із власною домівкою Ню-йоркського Відділу ОМУА, це справжній здобуток нашої мистецької громади, а з нею всієї громади цієї метрополії світу. Ця постійна ґалерія поповнюється все новими творами мистців, дає їм спонуку до творчости, водночас дає громаді змогу бачити останні мистецькі твори й порівнювати їх з минулими. Ґалерія дає також мистцям змогу продавати свої твори: щораз численніші відвідувачі виставок і все більші грошові обороти вказують на користь з такої ґалерії для всіх — для організації, яка з отих 10-ох відсотків, що їх „добиває" до ціни, оплачує домівку й інші видатки, для окремих мистців, і для публіки, яка має естетичну насолоду та має ґарантію, що купивши там образ, придбає для свого дому добрий мистецький твір.

З початком лютого ц. р. було в цій ґалерії 65 образів.. Вони прерізні своєю тематикою, стилями, технікою, розмірами, кольоритом — але немає між ними „кічів", себто творів нижче мистецького рівня. Свідчать про це й прізвища авторів. Божемський, Василишин, Гніздовський, Гуцалюк, Ґарасовська-Дачишин, Зарицька, А. Климко, Е. Козак, Ю. Козак, Кононенко, Кузьма, Малюца, Мегик, Мирошниченко, Морозова, Неділко, Осінчук, Панчак, Певний, Стефанів, Трохименко, Шероцька, Шолдра — мало кого з видатніших наших сучасних мистців у вільному світі там немає! А коли й немає сьогодні — то той і другий — Андрусів, Бачинський, Борачок, Мороз, Онишкевич — можуть з'явитись там у наступній едиції тієї постійної — змінливої виставки. Вона відкрита в п'ятниці від 6-8 веч. і в суботи та неділі 12-4 пополудні. Її добра слава створила вже з неї атракцію для всіх замісцевих українських відвідувачів Ню Йорку.

ік

Політична література залежується на полицях, глядачі оминають партійні п'єси

Київ. — На нараді в приміщенні „Комбінату Преси УССР" знову говорили про „обмеженість поліграфічних і паперових ресурсів" та про „обмежені паперові фонди" — хоча СССР постачає сам папір на Захід та розпоряджається невичерпними джерелами доброго паперу з сибірських лісів. Видавництва в Україні заледве змогли збільшити випуски літератури для дітей. Основна маса „обмежених паперових фондів" іде на видання „Ленініани": Понад 200 видань збагатять українську Ленініану", себто партійну макулятуру. „Культура і Життя" з 16 лютого, між ін., навела приклад про видання такого типу: „скажімо, в Коробківській сільській бібліотеці на Херсонщині, де з 1162 книг політичної літератури 973 не видавались протягом року читачам жодного разу, з 849 книг сільськогосподарської літератури не видавались 400". Подібне явище і в театрах в Україні: глядачі не йдуть на пропаґандивно-партійні вистави, в тому й про Леніна. Та ж газета в критичному дусі інформувала: „протягом минулих двох сезонів Харківський театр ім. Т. Шевченка, скажімо, поставив кілька яскравих спектаклів, таких, як „Розплата" О. Корнійчука, „Перекоп" І. Кавалерідзе „Чудаки" М. Горького, недавня прем'єра „Комендантський час" В. Милюхи, Л. Галкіна. Однак не вони визначили справжній репертуар шевченківців, а „Шельменко-денщик", який протягом минулого року був показаний 77 разів. „Розплата" пройшла всього вісім разів, „Перекоп" — чотири". Також в Одеському театрі найдовше йшла старовинна „Циганка Аза" і подібні п'єси, за рахунок „Леніна в октябре" і подібних.

Петро Одарченко

ШЕВЧЕНКОВЕ СЛОВО

(Літературно-музичний монтаж)

„Подай душі убогій силу,
Щоб огненно заговорила,
Щоб слово пламенем взялось,
Щоб людям серце розтопило."

Т. Шевченко

Вогненне слово Шевченкове розбудило український народ із вікового сну, з темряви, з неволі і показало йому шлях до боротьби за волю і державну незалежність. Могутнє слово Шевченкове голосно лунає і в наші часи і кличе український народ до боротьби за свої права, до боротьби за священне право бути господарем на своїй землі. Гучне слово Шевченкове перейшло межі Рідного Краю і лунає на весь світ і кличе поневолені народи всього світу до боротьби за свободу, справедливість і національну-державну незалежність:

„Борітеся — поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!"

Дійова сила Шевченкового слова не зменшується, а, навпаки, збільшується. Величний Шевченків „Заповіт" лунає 55-ма мовами світу. Видатні письменники і вчені-літературознавці всього світу дали найвищу оцінку творам нашого Великого Кобзаря України. Вони ж ствердили також і високі якості Шевченка як Людини: його полум'яну любов до батьківщини, його віру в справедливість, його незламність і нескореність,його високий гуманізм і людську гідність.

Шевченко був не тільки великим поетом, а й талановитим мистцем і людиною з тонким відчуттям музики, великим знавцем, і чудовим виконавцем українських народних пісень. Це щасливе поєднання в Шевченкові трьох талантів і створило той незрівняний чар і ту могутню силу Шевченкового слова, що так впливає на читача і дає творче надхнення і поетам, і мистцям і композиторам.

Поетичним словом, як фарбами, малює Шевченко чарівливу красу Рідного Краю. Ось незабутній переяславський пейзаж:

Іду я тихою ходою,
Дивлюсь — аж передо мною
Неначе дива виринають,
Із хмари тихо виступають,
Обрив високий, гай, байрак;
Хатки біленькі виглядають,
Мов діти в білих сорочках,
У піжмурки в яру гуляють,
А долі сивий наш козак
Дніпро з лугами виграває.
А онде, онде за Дніпром
На пригорі, ніби каплична,
Козацька церква невеличка
Стоїть з похиленим хрестом. . .

Найулюбленіші Шевченкові пейзажі — це пейзажі весни („Встала й весна" — уривок з розділу „Ґонта в Умані", „Світає, край неба палає" — уривок з поеми „Сон").

Коли Шевченко був ув'язнений і сидів у похмурому петербурзькому казематі Петропавлівської фортеці в його уяві став малюнок вечора в Україні, і Шевченко створив чудову перлину світової поезії „Садок вишневий коло хати". *(Деклямація цієї поезії, а потім виконання пісні на ці слова Шевченкової поезії).*

Тут з великою майстерністю сполучено зорові образи із звуковими. „Стіни похмурого каземату розсунулися, щоб упустити куточок утраченого світу " (Шагінян). „Весь той вірш, — каже Іван Франко, — це немов моментальна світлина настрою поетової душі, викликаного образом тихого весняного українського вечора".

В Орській кріпості в глибокій тузі за Рідним Краєм Шевченко лине думкою на Україну. З великою майстерністю дає Шевченко зорові образи тихого вечора, виявляючи в цій поезії свої настрої. Ці клясичні малюнки відтворив поет у поезії „Сонце заходить, гори чорніють" *(Деклямація і спів).*

На засланні в Кос-Аралі Шевченко створив чудовий вірш — прекрасний словесний малюнок, де подано не тільки лінії, кольори, але одночасно відтворено й рухи чудових малярських образів. Цей вірш „За сонцем хмаронька пливе" — справжня перлина світової поезії *(Деклямація. Квартет — муз. М. Лисенка).*

Звукова стихія, музичність проймає всю поезію Шевченка. Звуковим образом починається „Кобзар" Шевченка — „Реве та стогне Дніпр широкий" і звуковим образом закінчується „Кобзар" — „. . . і веселенько заспіваєм". Музичний елемент мав величезне значення в творчому процесі Шевченка. За свідченням Афанасьєва - Чужбинського, Шевченко нерідко чув мелодію свого твору раніше, ніж оформлявся самий твір. Аналогічний здогад висловив і М. Рильський: „Шевченко, гадаю я, під час творення своїх поезій співав їх собі в думці". Свою книгу поезій Шевченко назвав „Кобзарем", підкресливши цим свою ролю народного співця. „Співучість Шевченкового вірша, — каже М. Рильський, — дивовижна, — недаром його творчість притягала і притягає багатьох композиторів. Найвидатнішим музикальним інтерпретатором великого українського поета був батько української музики М. Лисенко. Слова Шевченкові поклали на музику К. Стеценко, Л. Ревуцький, Я. Степовий, М. Вериківський, К. Данькевич, С. Людкевич, Ю. Мейтус, А. Штогаренко, П. Ніщинський, Г. Жуковський, П. Сокальський, В. Заремба, М. Вербицький, І. Воробкевич, Н. Вахнянин, Г. Топольницький, Д. Січинський, Я. Лопатинський, Г. Гладкий, Г. Фінаровський, Д. Клебанов, М. Аркас, Г. Давидовський, П. Демуцький, В. Косенко, Б. Лятошинський, О. Кошиць та десятки інших композиторів.

Вже перші рядки першого твору Шевченка вражають нас своїми звуковими образами — асоціяціями та звуковими описами:

Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер *завива. . .*
Ще треті півні *не співали,*
Ніхто нігде *не гомонів,*
Сичі в гаю *перекликались*
Та ясень раз-у-раз *скрипів.*

Так початок першого твору Шевченка, написаного, коли поетові було 23 роки, став популярною народною піснею, широко відомою не тільки на Україні, а й у всьому світі.

(„Реве та стогне" — спів).

І другий уривок першого твору — баляди „Причинна" також став популярною піснею.

(„Така її доля" — спів).

Під свіжим враженням від звістки про смерть І. Котляревського у 1838 р. 24-літній Шевченко написав вірш „На вічну пам'ять Котляревському". На слова цієї поезії наш славний композитор Микола Лисенко написав кантату для солістів, хору і симфонічної оркестри „Сонце гріє, вітер віє".

(„Сонце гріє . . ." — спів).

На чужині — в Петербурзі — Шевченко написав свою славнозвісну поезію „Думи мої, думи мої". Перше видання „Кобзаря" Шевченка (1840) відкривається цією поезією. В ній звучить глибокий сум за Рідним Краєм і одночасно неприхований протест проти національного і політичного поневолення України, і свідомість свого покликання як поета національного і глибока віра у велику силу поетичного слова. Глибокий ідейний зміст поєднано з чарівливою поетичною красою і музичністю. Поруч із „Реве та стогне" Шевченків вірш „Думи мої, думи мої" став найпопулярнішою піснею українського народу.

(„Думи мої . . ." — Спів).

25-літній поет створив величний твір „До Основ'яненка". Тут і образ поневоленої України, і згадки про героїчне минуле українського народу, і рішучий протест проти національного гніту і глибока непереможна віра в національне відродження України:

(„До Основ'яненка" — деклямація вірша або уривків).

„Слава не поляже,
Не поляже, а розкаже,
Що діялось в світі,
Чия правда, чия кривда,
І чиї ми діти.
Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине . . .
От де, люди, наша слава,
Слава України!"

Цей твір молодого Шевченка з надзвичайною силою і музичною красою відтворив Лисенко в своїй могутній, безсмертній кантаті „Б'ють пороги", що належить до найвищих досягнень української музики.

(Уривки з кантати „Б'ють пороги").

З кожним роком зростав і міцнів поетичний талант великого Кобзаря. З'являються його безсмертні поеми „Катерина", „Гайдамаки", „Наймичка". Покладені на музику видатними українськими композиторами вони стали популярними операми. Органічне злиття поезії та музики, правдиві сценічні образи, глибокий драматизм, живі картини народного побуту, національний кольорит, використання невичерпаних багатств української народної пісні — все це забезпечило операм на шевченківські сюжети великий успіх.

Найпродуктивніший період в житті й творчості Шевченка — відомий під назвою „Три літа" (1843-1845) — дав українському народові найбільш загострені політичні твори „Розрита могила", „Сон", „Єретик", „Великий Льох", „Кавказ", „Посланіє", „Заповіт" та інші. Малюючи тяжке становище України та її закріпаченого народу, потрійно поневоленого царською Росією, Шевченко хоче підняти український народ до боротьби за визволення національне, соціяльне і політичне. Зброя поета — це гостре поетичне слово. Він хоче, щоб його „слова-сльози" зійшли і налили в серця українців „живої, козацької тії крови, чистої, святої". В поемі „Сон" та в „Розритій могилі" з нечуваною силою картає поет катів свого народу та землячків-перевертнів, що „помагають москалеві господарювати та з матері полатану сорочку знімати".

(„Розрита могила" — деклямація).

В поемі „Кавказ" Шевченко викриває імперіялістичну і колоніяльну політику Москви і закликає поневолені народи до збройної боротьби за волю, одночасно підкреслюючи прометеївську безсмертність народу, безсмертність його живої душі і „слова живого".

(„Кавказ" — деклямація твору або уривків із твору).

Грузинський поет і перекладач поеми „Кавказ" Н. Міцішвілі дав надзвичайно високу оцінку цього геніяльного твору Шевченка:

„Ця поема являє собою такий шедевр революційної поезії, рівного якому не дала поезія XIX в. ні в Росії, ні закордоном . . .

(Закінчення на стор. 5-ій)

Д-р Михайло Данилюк

БІЙ ПІСНЕЮ

(До 50-ліття Капелі Бандуристів)

Розглядаючи різні причини психологічного, а то й мистецького підложжя у розвитку кобзарського епосу, можна б у загальних рямках прийняти, що історичні потрясення — будь вони лихоліття чи героїка перемог — у сполученні з духовою потребою вияву своїх почувань зуміли витворити таку форму передачі вражінь і подій, яка найкраще сприймається оточенням, яка говорить кожним фібром своїх нервів і до найглибшого закутку душі слухача. Творчий геній українського народу знайшов таку форму музичного жанру й інструмент передавання, що цілком природньо мусів перейти у суто національну форму мистецького, духового, а навіть емоційного вдоволення.

Серед модерних націй нема, здається, іншого народу, який зумів би витворити такий характерний національний епос, як це зробила українська нація душею і руками кобзарів-бандуристів. Власне — епос, резонатором звуків якого стає українська душа. Ви вдарте по струнах бандури денебудь — й українець кожного покоління зупиниться. Розкажіть йому струнами про героїку чи лихо, біль або радість — і він задумається, збудивши останню приспану іскру.

Тож бандура, ставши носієм частини своєрідної, національної культури, дуже часто виразником українського національного, а то й політичного епосу, розвивалась і задержала свою самобутність інколи серед найгіршого політичного і культурного обстрілу зі сторони різношерстних окупаційних сил. Все ж вона, мов на іронію всякого лихоліття, не лише росла і вдосконалювалась, а навіть зайняла свій відтинок на загальному національному фронті, хай часами й виключно культурного характеру. Здається, що й Т. Шевченко зовсім не випадково дав назву своїй першій збірці — „Кобзар".

**

Не інакше, мабуть, розуміючи покликання чи призначення бандури і кобзарського мистецтва в цілому, посвятив себе плеканню його гурт козацьких нащадків ще п'ятдесят років тому, даючи почин відродженню національного епосу, а з тим початкам модерної капелі бандуристів. Цей почин згодом виріс, він розвинувся, політично змужнів, а мистецько вдосконалився. Еманацією цього задуму, зрештою, стала Українська Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка під керівництвом Григорія Китастого на чужині, яка змогла зберегти ще у своєму складі членів першої капелі з України.

Григорій Китастий

Говорячи про цей ансамбль бандуристів, треба було б згадати важкі і тернисті шляхи, якими він ішов у „суверенній" республіці ще до війни, починаючи на вивозі окремих бандуристів у концтабори і кінчаючи на божевільній русифікації національної пісні всякими „гармошками". Правда, це надто болюча і довга тема. Все ж варто торкнутись хоч трохи другої половини цього півстоліття, коли Капеля формувалась та працювала поза межами України. Бо й цей шлях не покритий квітами, а коли врешті вийшов на вершки слави і пошани, завдячувати цей факт треба знову таки — впертим і відданим козацьким нащадкам, що в найбільшу скруту не могли зректись свого покликання.

Український і чужинний світ, роблячи овації Капелі на її виступах, мабуть, не завжди навіть знає, що героїчна „чотирнадцятка" бандуристів на чолі з Г. Китастим була вивезена німцями 1942 року і замкнена у контаборі на важку, рабську працю. Це вже коли кинулась туберкольоза, коли багатьом бандуристам набрякли ноги від справжнього голоду, коли деякі вже не могли піднятись із підлоги — треба було одчайдушного і ризиковного кроку: дати комусь знати про трагедію Капелі, навіть коштом риску свого життя. І це тоді Г. Китастий пише розпучливого листа та поза плечима кацетної цензури кидає в поштову скриньку в місті, ідучи під конвоєм на працю. Лист добився до відома української громади в Німеччині, і треба було відважної людини, щоб вона ним помахала в міністерстві пропаґанди зі словами, що „за цей лист алієнти дали б грубі тисячі для використання його у своїй пропаґанді ... Капелю звільнено з концтабору.

Фронтові події, це концерти Капелі в Галичині, осідок її в Турці над Стриєм, щоб вичекати кращих обставин, рятування її від можливої загибелі у суматосі воєнних акцій, які в тих околицях набирали неймовірних забарвлень, та перевезення її у безпечніші райони за допомогою українського резистансу. В акції цієї допомоги, між іншим, брав участь з доручення резистансу автор цих рядків. Німці ж повернули валку і направили насильно її ... знову в табір. Почався голод у Штрасгофі, Ґунтрамсдорфі. Знову заходи, і знову звільнення.

Згодом злидні в Баварії без праці і харчів, атаки „репатріяційних комісій" після упадку Німеччини, геройський спротив бандуристів проти крісів і револьверів енкаведистів з цих „комісій" в Ердінґу, де навіть дружини бандуристів виставились під стіною із словами: „стріляйте, а ми таки хочемо шукати свободи"... А треба знати, що за Капелею ці „комісії" особливо „полювали". Потім період не блискучих умов праці в таборі Інґольштату. Все ж існування було збережене.

Переїзд в Америку також не позначився особливими вигодами, які б сприяли мистецькій творчості. Адже всі бандуристи, далі проводячи свою мистецьку працю, мусіли влаштовувати свій побут працею по фабриках, і часто аж дивно виглядало, як їдучи на мистецьку пробу, в авті бандуриста лежали столярські чи слюсарські інструменти поруч бандури... Цього явища не можна б краще висловити, як словами старої приповідки, що „козацькому роду — нема переводу".

У ніби вже стабілізованій праці все ж Капеля має чимало технічних труднощів, поборюючи віддаленості замешкання її членів, брак свого приміщення для праці, відсутність доброї української концертової аґенції, матеріяльні недостачі при влаштовуванні більших поїздок і т. д. Доводиться навіть ставити чоло ворожій руці, яка часто пробує підкинути колоди під ноги всякій праці, починаючи на дескридитації українського мистецтва, а кінчаючи на анонімках до мистців, щоб не виступали на концертах Г. Китастого. Речі ці відомі, часто жалюгідні.

**

Згадали ми ці факти не для історичного запису, бо їх далеко більше і багато з них — потрясаючі, історія їх колись ще згадає. Хотілося б, щоб хтось із поважних публіцистів узявся зібрати спогади та факти, поки ще багато бандуристів у живих. Згадано, одначе, про цих кілька фактів, щоб наголосити незаперечну наявність великої впертости і посвяти з боку Капелі на своєму, долею призначеному, шляху. І на своїй стійці широкого українського фронту.

Не зважаючи на всі труднощі, що їх має кожна еміґрація поневоленого народу, наша Капеля Бандуристів уклала якнайкращу хроніку мистецьких досягнень у своєму жанрі й успіхів на загальному полі нашої національної культури. Власне, вона у багатьох випадках зробила те, чого неможливо добитись бандуристам в Україні в умовах божевільної ідеї „перетоплення націй" в московське море.

Високо цінячи народну творчість, Капеля продовжує заповняти свій репертуар кращими зразками народної пісні, але разом із тим, як у вокальній частині, так і в інструментальній вдосконалює кращі форми кобзарського мистецтва, шукає нових, модерних форм передавання традиційного епосу, виводить бандуру на вищі щаблі її спроможности.

Різні етапи переходила Капеля на чужині, пробувала кілька методів праці, і з колишньої чотирнадцятки бандуристів поширилась на великий ансамбль у кілька десятків виконавців. Та й не тільки це, бо кожному відомо, що вона заполонила душі сотням нових і молодих людей розсіяних по світі, і сьогодні по всіх країнах поселення — десятки гуртів, молодечих ансамблів і груп, що у своїй сумі дали б численні ряди бандуристів. Капеля може з гордістю зараховувати це явище у рахунок своїх досягнень, бо виносячи кобзарське мистецтво на чужину, вона посіяла високу пошану до цієї ділянки нашої культури і показала її в повній красі та широкому розмаху.

Крім зберігання цієї ділянки нашої культури, крім великої ролі у зберіганні української душі серед нового покоління, крім репрезентації перед не-українським світом прикмет нашого високого мистецького рівня Капеля Бандуристів, як сказано раніше, стоїть у національному фронті наших посилених змагань за свою самобутність. Це — бій піснею, бій за українську культуру, за народне мистецтво, за його справжнє національне обличчя, за його кращі традиції. Бій за українську душу.

У цьому широкому змаганні, яке йде і в Україні, і на еміґрації, здається, зовсім не випадково Капеля Бандуристів випускає ювілейну свою платівку, що має новий, монументальний музичний твір Г. Китастого на слова П. Карпенка-Криниці — „Поема про Конотопську битву". У продовження національного епосу — бій під Конотопом на бандурі. Власне, — під Конотопом, де козацькі полки били московських наїздників, де били ми за своє право. Чи можна б краще символізувати сучасне положення і наші всі намагання, як саме такою поемою? Як можна б мистцеві краще сказати про свої почування до облоги не лише колишнього Конотопа, а до цілої обложеної України сьогодні? Поему ту, що зберігає стилістичні прикмети старих козацьких бойових дум, виконує Капеля чи не в найкращому своєму складі за своє ювілейне півстоліття.

Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка і її мистецький керівник Григорій Китастий вже не раз здивували українську громаду новими досягненнями. Подив цей, до речі, поширюється і поза еміґраційну громаду, бо є вістки, що деякі платівки Капелі або окремі композиції Г. Китастого ходять по Україні на магнітофонних стяжках з рук до рук...

П'ятдесятилітній ювілей Капелі Бандуристів, що на своє свято збирає понад три сотні бандуристів з усіх усюдів Америки і Канади — це новий, ще один поклін віковоі бандури цій святій землі, з якої вона вийшла. Поклін нашої бойової пісні, нашої культури, яку — завдяки невтомним мистцям, як наші бандуристи Капелі — таки будемо зберігати. Поклін українського епосу. Він — не останній.

Юрій Соловій

ДОПОВІДІ ПРО МИСТЦЯ ШУЛЬГУ

4 жовтня 1968 р. в українському Нюйоркському Літературно - Мистецькому Клюбі відбулась доповідь доньки мистця Іллі Шульги, пані Галини Сластіон, про батька, який помер 1938 року на засланні. Доповідь була ілюстрована прозірками, які очевидно не заступають духового досвіду, одиноко можливого із контакту з оригіналами, всеж таки дають можливість створити певну думку про дані твори. Ця доповідь, що була повторенням доповіді виголошеної тиждень раніше в УВАН, мала першорядне значення насамперед для молодшого покоління, або для людей з Галичини, що не мали ніколи перед тим нагоди познайомитись з творчістю цього видатного українського мистця кінця 19 і початку 20 ст.

Доповідь і прозірки були нарівні (в майбутньому треба б звернути теж увагу на тло, яке повинно бути гладко-невтральним: чорне або біле).

Творчість Шульги, талановитого хлопця - селянина козацького роду, якого життя перейшло пригоди-перепетії подібні до Шевченкових, є трагічним епізодом в українській культурі: його твори постійно пропадали, або були нищені поодинчо (епізод, під час якого підпиті селяни, що поверталились з фронту, подоптали щойно намальований в пленері образ, а автора побили), або масово (понад 400 (!) творів загинуло в бомбардуванні Берліну в другій світовій війні, коли дружина мистця намагались перевезти їх в захисніше місце).

Штучно прикорочене на 59 році життя Шульги і втрата великого числа його творів є неоцінимою втратою багатого на тотожні випадки українського мистецтва.

Першою дійсно творчою катастрофою мистця були вимоги, зорієнтованого на соцреалізм большевицького режиму: м'який ліричний дух його імпресіоністичного реалізму уступає накиненій програмі, до якої, як помітно із штивних композицій з колгоспного побуту, мистець не мав ніякого духового відношення і ніякого мистецького задоволення. Не мова про те, чи тим зруйновано якусь особливу творчу концепцію, мова про те, що в гру увійшло насильство.

Хоч, як в Росії так і на Україні, при кінці 19 ст. і на початку 20 відбувалися великі події в інтелектуальних кругах, малярство і скульптура обох країн знаходились на здеорієнтованих позиціях, на зацофаних „фронтах". Ситуація на цьому культурному відтинку міняється запізно, напередодні тотального терору, на кілька років до запанування „червоної ночі".

Шульга мав сильно розвинений імпульс, йому бракувало лише відчуття потреби інтелектуальної вітаміни, що, як сказано, взагалі цікувало тогочасне малярство України і Росії. Мальовано красвиди з зацікавленням імпресіоністів, мальовано портрети з реалістичним підходом до справи, а образи з побутовими сценами або історичною тематикою уважалось творами „симфонічного калібру", в що мистець намагається вложити все своє знання і таланти, в речі, особливо з історичною тематикою, що виходили все найгірше. Взагалі в історії мистецтва, якщо мова про історичну тематику, мало позитивних вимків. Але проблема Шульги не лише його проблема, а є радше данністю часу і терену, з чого лише нечисленним мистцям удалося вистрибнути вириваючись закордони (О. Архипенко, Кандинський, Шаґаль, Явленський; Бойчука я свідомо не зачисляю, тому, що він, завдяки може ще жорстокішому збігові обставин, є постаттю леґендарною, яку я не вмішував би в ситуацію, в якій мова про конкретні — „намацальні" факти).

Портрети Шульги (портрети дружини, доньки, автопортрети, портрети родини, наймички, Зерова...) не гірші портретів прим., Кандинського, що були виконані в подібному стилі, але коли Кандинський виявив тугу інтелекту, Шульга залишився поклонником свого красвиду, людиною, якій не судилося заразитись інтелектуальною „сверблячкою". Але хоч Шульга і не відкриває нічого такого, що не було відкритим перед ним для нашого мистецтва, він є значний, бо все, що робив має відблиск таланту і блискучість стилю, якому майстер посвятив свою увагу.

Сподіймось, що крім зацікавлення наших колекціонерів, яким до тепер творчість Шульги була мабуть невідомою, створиться тіло, яке займеться насамперед дальшим збереженням спадщини для української культури (деякі образи потребують фахового лікування), оживленням світу мистця (виставки) і утриваленням пам'яті про нього (монографії і інші публікації), використовуючи матеріяли і пам'ять людей, які були близькими до мистця, а які нині живуть серед нас.

Збереження культури є страшенно важливою справою (інші народи видають мільйони на збереження культур взагалі), для нас збереження здобутків української культури є справою першорядною, а під цю пору, коли їх „огнем і мечем" руйнує ворог, це є справою, від якої залежить вирішення питання нашого життя.

БЕРТОЛЬД БРЕХТ

AM GRUNDE DER MOLDAU...

По Влтавському днищі каміння гуркоче.
У Празі поховані три цісарі.
Велике — маліє, мале — жити хоче,
І ніч поступається дню на зорі.

Все міниться. Навіть найбільших закони,
Могутні їх пляни ідуть в небуття
І гинуть, мов півні, від крови червоні,
Бо годі насиллям спинити життя.

По Влтавському днищі каміння гуркоче.
У Празі поховані три цісарі.
Велике — маліє, мале — жити хоче,
І ніч поступається дню на зорі.

З німецької переклав
Л. Полтава

(Відомий поет і драматург з Авґсбурґу Бертольд Брехт виступав проти соціяльних кривд у своєму суспільстві; в кінці життя одержав навіть совєтську премію „За зміцнення миру між народами". Однак, редакція місячника "Europäische Begegnung" в числі з жовтня 1968 р., присвятивши його майже повністю новій чехо-словацькій трагедії, помістила цю поезію Б. Брехта, як виразне попередження Москві).

Започатковано збіркову акцію на будову пам'ятника на могилі сл. п. Є. Маланюка

Ню Йорк. — Місцевий Метрополітальний Відділ Товариства Українських Інженерів Америки, що його очолює як голова інж. Михайло Ільків, започаткував серед своїх членів і ширшої української громади збіркову акцію для збудування пам'ятника на могилі померлого в лютому 1968 року великого українського поета Євгена Маланюка. Для тієї цілі створено окремий комітет, в склад якого входять під проводом інж. Петра Шоха: д-р Неоніля Пелехович-Гайворонська, Михайло Черешньовський, інж. М. Ільків, проф. Дам'ян Горняткевич, від УВАН, проф. Григорій Костюк від „Слова", інж. Володимир Вальчук та інж. Володимир Янішевський з Канади. На збудування пам'ятника, проект якого вже готовий і який коштуватиме 2,300.00 долярів, зібрано досі 528.00 дол. Чеки або грошові перекази просять надсилати на адресу: Ukrainian Engineers' Society of America, 2 East 79th Street, New York, N.Y. 10021 з дописною „На пам'ятник".

ШЕВЧЕНКОВЕ СЛОВО

(Продовження зі стор. 3-ої)

Шевченко постає перед нами як ґрандіозний світового маштабу революційний поет, як незламна особа, стоїчне сумління своєї країни, лицар-борець, який органічно ненавидів тиранію і гніт. ... Життя й творчість цього геніяльного поета для нас сьогодні — високий зразок і приклад для наслідування, і таким він буде для наступних поетів."

Того самого року (1845) Шевченко написав твір „Великий льох", де в образі трьох душ він рішуче засудив навіть несвідоме і найменше сприяння ворогові. Три душі караються за те, що в трагічні історичні моменти вчинили великий гріх перед своїм народом. Ось за що карається перша душа:

(„Великий льох". І. „Як була я людиною..." — Деклямація).

Так присяга Москві стала „волі нашої отрутою".

Безпосередньо пов'язаний з „Великим Льохом" вірш „Стоїть в селі Суботові". Шевченко вважає Переяславську угоду за велику історичну помилку, що привела до поневолення України Москвою. В цьому ж вірші Шевченко висловлює також і свою тверду віру в неминуче відродження Вільної України.

(„Стоїть в селі Суботові" — Деклямація).

У грудні 1845 року Шевченко написав своє славнозвісне „Посланіє", звернене не тільки до своїх сучасників, а до майбутніх поколінь українського народу. Заклики до єдности, до праці на рідній ниві, до боротьби за незалежну українську державу, гнівне картання національних зрадників — всі ці основні ідеї „Посланія" актуальні й для нашої сучасности.

(„Посланіє" — деклямація уривків).

На Різдво 1845 р. тяжко хворого 31-річного поета обсіли думки про смерть і навіяли йому написати заповіт „Як умру, то поховайте". Десятки композиторів поклали на музику безсмертний Шевченків Заповіт. Але загальновідому мелодію, поширену тепер по всьому світі, створив не професійний композитор, а музикант-аматор з Полтави Гордій Павлович Гладкий.

Шевченкове слово для освіченої молоді 40-х рр. XIX ст. стало, як каже П. Куліш, „воістину гуком воскресної труби архангела". Кияни, за словами Куліша, „взирали на Шевченка як на якийсь світильник небесний. .. Се був уже не кобзар, а національний пророк!"

Шевченкові було 33 роки, коли його на березі Дніпра заарештували царські жандарми. Після закінчення слідства граф Орлов в докладі цареві писав:

„З улюбленими Шевченковими віршами на Україні могли посіятися і згодом закоренитися думки про вигадане блаженство часів гетьманщини, про те, що було б щастям повернути ці часи і про можливість існування України як ОКРЕМОЇ ДЕРЖАВИ".

Царський вирок був надзвичайно жорстокий: „Під найсуворіший догляд з забороною писати і малювати." Для Шевченка — поета і художника — це була найтяжча кара! Але Шевченко ігнорує цей жорстокий наказ. І в брудному петербурзькому казематі він творить потрясаючий своєю великою жертовною любов'ю до Рідного Краю вірш „Мені однаково".

(„Мені однаково" — деклямація).

Цей надзвичайної сили вірш — це крик серця з безмірної туги та жалю за Рідним Краєм, це найсильніший вираз безмежної самовідданої любови Поета до України. Покладений на музику цей вірш справляє незабутнє враження на слухача.

(„Мені однаково" — спів).

Поезії Шевченка — захалявні його вірші — написані на засланні, в тюрмі, в неволі — це зразки світової лірики, перейнятої великою тугою і безмежною любов'ю до України і закликами до своїх земляків:

„Свою Україну любіть,
Любіть її... Во врем'я люте,
В останню, тяжкую мінуту
За неї Господа моліть!"

В найтяжчих умовах неволі й страждання Шевченко не втрачає сили свого духу, не скоряється перед лихими обставинами і кидає катам гордий виклик:

„Караюсь, мучуся ... але не каюсь!"

Десять років тяжкої неволі сильно підірвали здоров'я поета, але не зламали його духа. У своєму щоденнику Шевченко писав:

„Дивно ось що. Все це невимовне горе, всі роди приниження й наруги минули, начебто не зачепили мене, найменшого сліду не зоставили по собі... Мені здається, що я точнісінько той самий, що був і десять літ тому. У моєму внутрішньому образі не змінилася ані одна риса. Чи добре це? Добре! .. І я з глибини душі дякую Всемогутньому Сотворителеві, що Він не попустив жадному жахливому випробуванню доторкнутися своїми залізними кігтями моїх переконань, моїх дитинно світлих вірувань".

. Тяжкі випробування лише загартували нескорений дух Шевченка. Після заслання мужній голос Шевченка ще гучніше, ще з більшою силою лунає. З'являються нові величні поеми Шевченка „Неофіти", „Марія". В Прозі до „Неофітів" поет молить Матір Божу допомогти йому зміцнити силу і вплив свого поетичного слова.

(„Благословенная в женах" — деклямація).

Шевченко свідомо ставить свою гостру зброю-поетичне слово на службу своєму народові:

„... Возвеличу
Малих отих рабів німих!
Я на сторожі коло їх
Поставлю СЛОВО!"

В останні роки свого життя й творчости Шевченко звертається до Святого Письма, беручи звідти теми і мотиви своїх поезій. „Подражаніє II псалму", „Ісаія, глава 35", „Подражаніє Ієзекіїлю", „Осії. Глава XIV" — такі заголовки його нових поезій. Використовуючи біблійні теми і образи, Шевченко вкладав у ці поезії свій глибокий патріотичний зміст. З нечуваною силою Шевченко виступає проти російського „самодержавного владики, царя неситого" („Подражаніє Ієзекіїлю"), пророкує неминучу кару зрадникам і перевертням, висловлює віру в те, що „правда оживе" і „слово нове між людьми криком пронесе" („Осії. Гл. XIV"). В біблійному способі висловлення чується сильна вольова стихія. В орлиному клекоті гнівних пророків, що закликають народ до великого і високого Шевченко відчуває споріднене своїй душі. В „Подражанії Ісаії, глава 35" Шевченкове слово набуває сили і могутности біблійних пророків. Шевченко малює візію майбутнього, коли розкуються заковані люди, коли воскресне Україна:

„Тоді, як, Господи, святая
На землю правда прилетить
Хоч на годиночку спочить,
... Німим отверзуться уста;
Прорветься слово, як вода,
І дебрь-пустиня неполита,
Зцілющою водою вмита,
Прокинеться; і потечуть
Веселі ріки, а озера
Кругом гаями поростуть,
Веселим птаством оживуть.
Оживуть степи, озера,
І не верствовії,
А вольнії, широкії
Скрізь шляхи святії
Простеляться; і не найдуть
Шляхів тих владики,
А раби тими шляхами
Без ґвалту і крику
Позіходяться докупи,
Раді та веселі.
І пустиню опанують
Веселії села".

Іван Франко, підкреслюючи „піднесення релігійного духа" у Шевченка після заслання, пише: „Десятиліття неволя не зломила духовної сили нашого поета, а, навпаки, лишила йому можливість серед кращих обставин піднятися на недосяжну перед тим висоту".

Центральним образом, що проходить через усю творчість Шевченка, був образ страдниці-жінки, образ матері, образ матері-Українки. Ясне майбутнє визволеної Нації Шевченко висловив такими словами:

„І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде МАТИ,
І будуть люди на землі!"

Могутнє Шевченкове слово, його героїзм і самовіддана любов до матері України врятували поневолену націю від загибелі. Силу Шевченкової любови схарактеризувала Леся Українка такими словами:

(„На роковини" — „Не він один її любив ..." — деклямація).

„Усе знесла й перемогла
його любови сила.
Того великого вогню
І смерть не погасила".

За висловом Олеся Гончара, „народжене великим почуттям, великим прагненням, горінням, слово Шевченкове і понині несе в собі невигубний вогонь і клекіт поетової душі. .. Для нас Шевченко — це самосвідомість українського народу, його слава, гідність і честь".

Палкі заклики Шевченка: „Борітеся — поборете!", „Свою Україну любіть!", „В своїй хаті — своя Правда, і Сила, і Воля" — живі й актуальні і для нашого часу. Кращим представникам сучасної української молоді Шевченко служить прикладом. Устами сучасної найвидатнішої поетки українського народу Ліни Костенко засвідчено цю відданість нашої молоді ідеям Шевченка:

„Кобзарю! Ти для мене совість і закон!"

Шевченкове вогненне слово, що було одночасно словом безмежної самовідданої любови до України, словом ненависти до її ворогів і словом великого гніву проти перевертнів, негідних зрадників — це Шевченкове слово звучить і в могутній поезії Василя Симоненка:

„Україно, ти моя молитва
Ти моя розпука вікова..."

„Народ мій є! Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!
Пощезнуть всі перевертні й приблуди
І орди завойовників-заброд!"

Найкращі представники української інтеліґенції ідуть тернистим шляхом Шевченка. За свою боротьбу за права України, за свою нескореність вони засуджені на довгі роки каторги в московських північних концтаборах. На суді ці вірні сини свого народу гордо заявляли, що вони виховувалися на творах Шевченка. Вони з честю високо тримають прапор Шевченка. Їх голос рішучого протесту проти теперішніх поневолювачів України лунає по всьому світі. Нескорений дух Шевченка витає над Україною!

М. Островерха

ОДНИМ ПОГЛЯДОМ

Знаємо, що за-багато вільного місця у нашій „Свободі" щоб можна широко обговорити наше культурне життя, бодай у нашій метрополії, — немає. А хотілося б, хоч коротко, зупинитися над працями, кожного мистця, що взяв участь у „XV Виставці Об'єднання Мистців Українців в Америці", що відбулася від 15 до 29 грудня 1968 в ЛМКлюбі в Ню Йорку.

Ця виставка — щодо добірности — мала свої верхи й низи. Якісно не була вона одного рівня, що, врешті, є прикметою усіх і всюди таких виставок. Правда, при перевазі „верхів", і „низи" доповнювали вартість виставки.

Праці виставлені в обох залях, грали барвами й тонами, ясними й приглушеними, декуди — модерної скалі.

Наш корифей сл. п. Михайло Осінчук у своїм творі „Князь Осмомисл", темпера, дав прецінну архітектонічну композицію, що — разом із кольором і фактурою — творить молитовну красу української візантики, що нею сповнена душа мистця. Таку красу ,що її творить архітектура й мистецтво, ми бачимо й у мозаїках із V стол. у хрестильниці Ортодоксів у Равенні. Михайло Мороз далі стоїть на висоті своєї форми й вислову. До того свого кольору, а радше — кольориту, дійшов через глибоке пізнання й п е р е ж и т т я рисунку. В його „Кольорадо" — повнота й досконала чистота тонального реєстру і підпорядкування конструктивному канонові. „Церква в Гантері" — насичена всією душею мистця і її багатими переливами, що їх мистець виявив у кольорах. „Бар Гарбор" — сильне конструкцією й тоном, а все зв'язане морськими й небесними просторами. Портрет „Ігор" — психологічно схоплений і весняно-юний кольором. — Вітали на цій виставі праці і старого майстра мистецької культури Олекси Грищенка. Врешті, взяв участь і Микола Анастазієвський. Усі його праці переконують нас, що мистець пройнятий і живе ними; найбільше вичуваємо це в портреті „Все з Рутою", у якому мистець так тонко передав нам цей світ і той світ. Я. Гніздовський в обох працях усією своєю істотою і своїм знанням пронизує світ природи. В „Капусті" тло з предметом не мають перегомону. Святослав Гординський — „Оленка", олія, це твір радше інтелекту. Зате „П е р у д ж і я", олія надто схематичне, в притаманному для мистця кольориті — скупому. Петро Мегик тримається своєї, вже знаної нам форми: добірної естетики в рисунку, тоні, фактурі. Петро Андрусів у „Христос на морі", олія, композицією й кольоритом показав себе відважним і певним. Мистець має уже свій стиль. Софія Зарицька, як завсігди, — переконує нас у своїх монотипах гармонійною композицією: це мисткиня композицій. Ольга Дядинюк — рисунок і кольор промовляють до нас культурою мисткині. Те саме в Людмили Морозової, що тримається своєї вже опрацьованої форми. Галина Мирошниченко все більше набирає особистости у своїй творчості; вміє щиро тужити кольорами. Наталія Стефанів тиха, дискретна, сильна враженнями натури. Ірина Шухевич усе більше зглиблює свої кольори. Марія Стиранка, зокрема в „Мертвій природі", акваределя, багата у вичутті тону. Олександер Климко у „Фляменко", олія, композицією-рухом і кольоритом творить спосну цілість. Василь Панчак у всіх своїх працях усе більше змагає виявити своє мистецьке обличчя; це зауважаємо у його „Хризантемах", олія. Володимир Бачинський має свій окремий світ, що його насичує своїм теплим тоном. Богдан Божемський, як узяти всі його з останніх виставок праці, то треба ствердити, що мистець є справжній естет композиції, тону й фактури, все в декоративному напрямку, а все має у собі матеріялістичність світовідчування. Богдан Василишин — самі його пейзажі говорять, що мистець шукає постійного, щільного контакту з природою. Одного щиро бажаємо мистцеві, щоб у пейзажі він виробив собі свою, індивідуальну палітру. Виставлені праці свідчать про його вдумливість і шукання. Ярослав Вижницький — обидва його краєвиди добре заложені, композиційно певні, втоновані, але це в мистця повторюється, хоч має він певні дані йти вперед. Любослав Гуцалюк — „Веранда", олія, навіть переконує, як добра малярська праця. Любомир Кузьма — рушив нарешті, з застояности: „Перед сходом сонця", енкавстика, — це бодай так ми думаємо — нове в нього. Маємо надію, що мистець таку монохромію оживе ще відповідною скалею світла й тону. Великим мистцям Італії, Фляманлії монохромія принесла славу. Богдан Певний — „Баллада про стіл" — як і на попередній виставці „Ода до пляшок" — скупими, але майстерно дібраними тонами дає нам тонку лірику свого відчуття, поезії. Богдан Савчук — мистець розкошується інтимністю перевразливого тону і це передає й нам. Діонісій Шолдра — у його рисунку і кольорі скривається дивна туга. Артемій Кирилюк мистець понуро-пастелевих тонів. Юліян Колесар, у нього спалахи барв і тривкість лінії творять цей сюрреалістичний світ мистця. Олена Кононенко за старими добрими зразками дає приємні студії. Максим Німець — сміливий, хоч і в мутному кольориті. Галина Новаківська — модернізм також вимагає здисциплінованої палітри. На це вказує найвідоміший нині серед модерністів П. Пікассо. Ірина Федишин — модерністична недомовленість.

Ще треба додати тут „одинаків" — дали тільки по одній праці. Дехто з них вельми цікавий і багатовимовний. Северин Бурачок — „Жнива", мозаїка, в його стилі й тоні. Проте, хто, з молодих, не знає мистця, то ця праця не представляє його вартости. Богдан Титла — „Водоспад", олія, конструктивне, в ясно-рішучому тоні, настроєве. Марія Шероцька — сильна виразістю рисунку й мазка, в шляхетному кольориті. Нагадує нам Анатоля Петрицького. Приємний і уважливий у цій праці „Краєвид", олія, Василь Дорошенко. Поетичне назвою, таке ж і настроєм, „Думки квітчасті", олія, Олена Богачевська. Між ними й З. Онишкевич.

З різьбарів узяли участь Леонід Молодожанин ! Валентин Сімянцеів. Перший дав портрет „Святослав Гординський", бронза, втримане в характері, і „Дівчина", бронза, — тут відгомонює Олександром Архипенком. — Другий дав портрет „Ірена Траска" і „Генерал штабу Петро Дяченко" та добре, композиційне „Крути". Всі три праці — камінь, гіпс, віск, — втримані в психологічній напрузі й повні виразу; брила, гра світло-тіні, фактура докладно передумані й пережиті.

Графіка — Борис Пачовський дав один дереворит „Спокій", але вичуте лінією й тоном. Ярослав Паладій „Українська абетка", перо-туш, виявив тут свою повну вартість мистця рисунком, композицією і світлотінями. Тетяна Бульба — усі три праці її це тендітне вичуття лінії, досконале розложення світла й тіні; вияв мистецької культури.

Цю вдатню виставу доповнюють своїми працями Д. Горняткевич і М. Чулаєвський.

ЧЛЕНКА СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ ПОДАРУВАЛА 1 000 ДОЛ. НА ЖУРНАЛ „ПРОМІНЬ"

Вінніпеґ. — Журнал - місячник Союзу Українок Канади „Промінь" одержав від членки СУК чек-подарунок на 1 000 дол., про що повідомлено в числі з лютого ц. р. Меценатка вручила гроші редакції, як вона висловилась, на потреби журналу, що з 1969 роком розпочав 10-ліття виходу в світ. Меценатка не забажала назвати свого прізвища, але редакція повідомила, що вона „одна із заслужених членок Союзу Українок Канади".

ПИСЬМЕННИЦЯ ДАЛЕКОГО СВІТУ

(закінчення зі стор. 3-ї)

ний дім. Вона живе у світі фантазії, пише оповідання про героїв, мріє в занудженій атмосфері поміщицького побуту, що виявляв свою активність о д н о с т а й н и м и прийняттями і балями, про світ дії і творчого підйому. Не дивно, що малій шляхтянці більше відповідало товариство двірської челяді, з якою знаходила вона близький зв'язок через спільний світ уяви, що його багатство розкрив перед нею український фольклор. Предметом захоплення стали не всі ті визнані автори, що їх книги прикрашували полиці батьківської бібліотеки. але Шевченко, що його ділила разом з челяддю. Вже в той час запало рішення, що їй бути українською письменницею. У Київ приїхала Галина Журба з таким рішенням, як у рідне місто, віднайшла рідне і близьке своїм ідеям середовище і включилася до літературного гурту, що скупчувався коло аванґардистського журналу „Українська хата". Завдяки знайомству молодій письменниці вдалося дістатися до впливового тоді літературного критика А. Ніковського, який з признанням висловився про перші оповідання Галини Журби. Це промостило їй шлях до друку і вже в 1909 році вийшла перша книжка оповідань Г. Журби „З життя". Про цю книжку похвально писали критики Іван Липа і Євген Чикаленко. П и с ь менниця стала постійною співробітницею „Української хати". Там були надруковані її оповідання „Коняка", „Похід життя", „Пісня на одній струні", „Цвітучий сад" і „Сильветки на тлі неба". Ці оповідання, які витримали іспит вже тим, що появилися в передовому на той час літературному журналі, стали основою окремої книжки, що її під назвою „Похід життя" видало київське видавництво „Сяйво" в 1919 р.

В той час Україна переживала свої великі дні, і письменниця Галина Журба була їх живим свідком і учасником. В Галини Журби постійно перехрещувались два заінтересування: літературою і суспільним життям. Її заінтересування суспільним життям зумовлене не тільки потребою письменницької обсервації, але її темперамент втягає її у це громадське життя, якому вона віддає велику увагу і багато сил. Були періоди в житті письменниці, коли вона активно віддавала себе суспільній праці, це головно роки боротьби за втримання української держави. Згодом, вже на еміґрації, Галина Журба разом із своїм чоловіком, письменником Антоном Нивинським, осіла в місцевості Здолбунів на Волині, і тут у відсталій провінції, окупованій Польщею, вела велику освітню і громадську працю серед українських селян, не відмовляючись і від політичного анґажування по боці радикальних груп.

Цей громадський інтерес письменниці в і ддзеркалюють її літературні твори. Після виходу з Києва письменниця видала в Тарнові (в Польщі), де була інтернована велика частина української еміґрації, віршований сценічний етюд „Маланка". Далі вийшли ще дві сценічні картини Галини Журби, а саме „Метелиця" і „В переліті років", що була надрукована в „Новій Україні" Шаповала у Празі. Тему української революції розгорнула письменниця у двох творах, а саме в повісті „Зорі світ заповідають", що появилася друком в 1933 році у видавництві Івана Тиктора у Львові, та в повісті „Революція іде" у виданні „Української Культурної Скарбниці" у видавництві „Батьківщина" в тому ж Львові у 1937 році. За першу книгу Галина Журба була нагороджена літературною премією Товариства Письменників і Журналістів у Львові. Вже ці повісті виявляють особливості письменницького таланту Галини Журби. Вона заінтересована суспільним рухом і в її повістях головну ролю відограють маси, а не окремі особи. Вчений літературознавець і вникливий критик Я р о слав Гординський в рецензії на книгу „Революція іде" в літературному двотижневику „Назустріч" писав дослівно так:

„Масові рухи — оце проблема повістевої творчости Галини Журби. Реакція волинського села недалеко Крем'янця на революційні події в Україні 1917 р. — ось сюжет повісти „Революція йде". Далі Гординський слушно підкреслив літописну будову повісти, для якої сама революція, що просувається великими містами, є тільки тлом, на якому письменниця обсервує народження української свідомости в віддаленому від широких шляхів селі. Критик не знайшов у повісті ані справжнього сюжету, ані справжніх героїв, які могли б оживити тему і привабити читача. За його визначенням це — „поодинокі картини, пов'язані зі собою історичними випадками, що відбуваються поза повістю". Але Гординський, що належав до найскупіших із критиків і писав тільки тоді, коли твір справді заслуговував на увагу, знайшов у повісті головну прикмету творчого таланту Галини Журби, що зродився з біологічної близькости письменниці до української землі, до українського селянина. Визначивши жанрову вартість твору, побудованого окремими картинами, Гординський писав:

„Авторка показала багато таланту в тих сільських картинах. Вона не знуджує довгими описами, але виводить людей у живих розмовах. Декуди маємо враження, що ці розмови фотографовані з природи. І в тих розмовах та малих сценках із народного життя — найбільша вартість повісти. Вирізки із сільського життя віддихають такою правдою, що в них почуваємо справжнього мистця".

Ця любов до рідного села найкраще змалювала Галина Журба в автобіографічній розповіді „Далекий світ" — у книзі, що її написала вже на американській землі, живучи осамітнена у вбогій неогрітій кімнаті і просто у злиднях, серед чужого їй гамору великого міста. Не тільки подивугідна генеза цієї повісти в обставинах, в яких опинилася письменниця в перших роках свого перебування в Америці, але й її поява друком може виглядати анекдотично. Друкувалась книжка „Далекий світ" в Арґентіні, у приватній друкарні, щось на зразок давніх халупничих верстатів, ще й засобами самої авторки.

Критик Юрій Шерех, рецензуючи „Далекий світ", зразу поставив книжку на лінії, визначеній вже попередніми повістями Галини Журби. Він пише в журналі „Нові Дні": „Революція іде" і „Зорі світ заповідають" Галини Журби не мали прямого позначення автобіографічности, але сприймалися так. У „Далекому світі" карти розкрито. Може тому, що ми відсунулися вглиб часу, від дорослого віку в дитинство. А може тому, що авторці легшою здається тепер самокритичність". Теж і Ю. Шерех визначує, що книжка Журби — „це фрагменти давно вже відмерлого життя польського дрібного поміщицтва й економства на Правобережній Україні в останньому десятиріччі дев'ятнадцятого віку". Критик Ю. Шерех намагався розкрити у своєму розгляді тайну письменницької о с обистости Галини Журби і тому свій розгляд присвятив повністю шуканню мистецької правди в цьому творі. Для нього непереконливо звучить вся та політична балакучість письменниці, що спрямована проти польської шляхетщини. Справедливо дивується Шерех, як це письменниця, що вийшла з цього польського шляхетського роду, так гостро його засуджує. Це для Шереха фальш і дешевизна. Але саме і тут вся загадка письменницької особистости Галини Журби, яка не шукала визнання в „більше культурному" польському світі, але пішла за стихією, збунтувалась, увійшла у новий світ. Якщо — як заявляє Шерех — у Галини Журби бракує переконливости, коли вона висловлює свої погляди, то це саме і є наслідки її походження, її виховання у панському домі польської шляхетщини, яка відзначалась поверховним блиском без глибших культурних чи ідейних заложень. Бунт Галини Журби — це бунт проти тієї поверховности, що бажала бути культурою, бунт проти фальшу. Що пережиті роки могли залишити і слід цієї, за висловом Шереха, „дешевизни" і в нашої письменниці — це з людського погляду зрозуміла річ. Але не можна не визнати за Галиною Журбою тієї впертої послідовности, просто мужности, з якою вона від цієї поверховности постійно намагалась відійти.

„Треба визнати, що більший вплив на письменницю Журбу мусів мати згаданий Ярослав Гординський. Він у своєму викладі на тлі розгляду книжки „Революція йде', говорив, що „навіть великі громадські почування, наприклад патріотизм — мусять переміниться не тільки у людські вчинки, але в чисто людські почування, перетворені у пристрасні людські постаті, що горять і спалюються і творять своєю волею". І він вимагав від письменниці, „щоб події [в нових її творах] ми могли побачити через більш сконденсованих героїв".

Галина Журба виплекала твір ,що його сюжет побудований на такому герої. Це „Тодір Сокір", що вийшов книжкою в 1967 році, як перша частина задуманої трилогії. Ця нова повість — праця довгих років. Ще в час війни письменниця мала готовий зарис цієї повісти.

Треба цієї нової повісти звову з того далекого світу, що його так добре знає Галина Журба. Тут знову картини життя у дворі поміщика, картини живі, кольоритні, просто якби схоплені з дійсного побуту. Правда, романтичний стиль, що характеризував розповідь про добу революції в книзі „Революція іде" чи ще більше в книзі „Зорі світ заповідають" значився остаточно у реалістичну манеру з широким розмахом у розписі самого побуту та й із притаманним письменниці інтерпретуванням подій, що не завжди має силу переконати. Вартість твору в самій розповіді, що часто відбиває справжніх людей і справжні події, у живих розмовах і сценах з правдивого життя, а це надає творові Галини Журби безпосередньої свіжости спомину.

Галина Журба, вірна аванґардистським ідеям початку своєї літературної кар'єри, пробувала різних жанрів. Від короткого нарису через оповідання вона дійшла до повісти та історичної епопеї. В неї сценічні твори, включно з віршованим драматичним етюдом, в неї повна збірка ліричних віршів. Під час війни письменниця написала популярний роман „Доктор Качіоні", що його видало Українське Видавництво у Кракові в серії „Вечірня година". Темперамент п и сьменниці завів її також у публіцистику; вістря її протиросійське і протипольське, воно зраджує не тільки ту прикмету її характеру, що її назвав Маланюк мужністю, але й розкриває її бунтарсько саморобну філософію, що її Ю. Шерех визначав як примітивізм і безстилевість мислення. Тут треба також згадати індивідуалізовану мову, що стала притаманною ознакою стилю Журби і — як дехто вже заявляє — ставить потребу в майбутньому, якщо її твори мали би залишитись в загальному обігу, передаґувати їх українською літературною мовою.

Це, видається, буде конечним, бо творчість Галини Журби, головно її повісті, являють собою не тільки літературне явище, але в деякій мірі виповнюють прогалини в нашій вбогій мемуаристиці.

Галина Журба вже належить до історії літератури. Навіть радянський критик, пишучи про проблему новелі, не міг оминути її імени між новелістами. Валерій Шевчук у статті в „Літературній Україні" в обговоренні української прози заявляє, що „Журба ще до революції перейшла на стилістичну манеру, що завоювала собі громадянство в двадцятих роках".

Галина Журба відкрила перед нами далекий світ, приспану провінцію України під кінець дев'ятнадцятого сторіччя, з чужим панським двором і примітивним селом, світ, в якому вона зросла і який залишив на ній свої тривалі сліди. Письменниця бунтувалась проти цього світу, але й залишилась у ньому, ставши в нашій літературі літописцем цікавого часу. Такою вона увійшла в літературу. Сьогодні, коли письменниці вистукує вісімдесятка, вона далі за своїм письмовим столом, у найбільш розвиненій технічно країні світу, але в тій же старосвітській обстановці на піддаші великого міста, зі старими висидженими фотелями, з давніми пожовклими р о д и н ними портретами на стіні, продовжує писати хроніку того далекого світу, в якому живе.

Вечір у пошану Федора Дудка

В п'ятницю 28 лютого ц. р. у Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відбувся вечір, присвячений Федорові Дудкові, як письменникові й людині.

Іван Керницький, колишній товариш Федора Дудка із спільної праці у пресовому концерні Івана Тиктора у Львові, у легкій, але дбайливій літературній формі спомину, подав інформацію про життя і зарібкову працю Дудка у Львові в 20-их і 30-их роках, перед вибухом другої світової війни. Виступ Івана Керницького був доказом, що про письменника повинен завжди говорити письменник, — у даному випадку доповідач зразу створив ту культурну атмосферу вечора, що була притаманною до самого кінця. Рома Шуган відчитала уривок з книжки Ф. Дудка „Дівчата очайдушних днів", а Юрій Денисенко — уривок з повісти „Великий Гетьман". Мистецьке читання це так, як добра гра актора — підкреслює і підносить вартість твору.

Також концертова частина вечора стояла на високому рівні. Причинилась до цього головно молода віртуозка Юліяна Осінчук, внучка Федора Дудка, своєю грою (Шопена „Ноктюрн" і власна композиція): піяністка знаходиться вже в тій стадії майстерности, що техніка перестає бути для неї проблемою, а залишається тільки поглиблювання змісту. Акомпаніямент Ю. Осінчук чимало причинився теж до успіху скрипкового сольо Адріяна Британа.

Федір Дудко помер в Ню Йорку 1959 року. Він був видатним членом наддніпрянської колонії у Львові, про яку у своєму вступному слові згадав голова ЛМКлюбу, Борис Ржепецький. Та колонія, з о рганізована у львівській Філії Центрального Допомогового Комітету, організацій наддніпрянських еміґрантів у Польщі, мала в своїх рядах таких видатних діячів, як кол. член Центральної Ради адвокат Михайло Корчинський, піонер та історик української кооперації Андрій Жук, Дмитро Донцов, О. Кузьминський, Ол. Доценко мистці Петро Холодний (кол. віцеміністер освіти УНР), Сергій Литвиненко, Роберт Лісовський й Павло Кожун, бібліотекар НТШ Володимир Дорошенко, архівар консисторії св. Юра Ів. Шендрик і багато інших.

Федір Дудко, автор історичних повістей і оповідань, виявив свій найбільший талант — подібно як Богдан Лепкий — таки мабуть не в історичних епічних творах, а в романтично-ліричних нарисах, як ось власне „Дівчата очайдушних днів" — короткі оповідання-нариси про дівчат в українських повстанських рядах. У таких коротких нарисах найвиразніше виявлялась теж гарна літературна мова творів Федора Дудка: він завжди велику вагу прикладав до її розвитку. До речі: „Дівчата очайдушних днів" появились в році 1937, у серії щомісячних повістей львівського щоденника „Діло". Федір Дудко зацікавив був рукописом того твору автора цих рядків, прийшовши до редакції того щоденника.

На вечорі в ЛМКлюбі були приявні всі члени родини покійного Федора Дудка: дві доньки Лідія і Галя, з чоловіками д-ром Р. Осінчуком та Володимиром Хамулою, приявною була теж вдова, пані Любов, добрий дух покійного письменника і цілої родини. Заля Клюбу бала вщерть повна.

І. К-н

Ще про „Марусю" Марка Вовчка у версії П.-Ж. Сталя і її видання на еміґрації

Таки доводиться зламати свою постанову не писати більше даремно-безуспішно в нашій пресі про справи нашої вільної української літератури-книжки для дітей і молоді в умовах еміґрації, але недавня стаття п. В. Чапленка в „Свободі" про „Марусю" Марка Вовчка в перекладі українською мовою з її французької версії П.-Ж. Сталя, та й відгук на цю його статтю п. Марії Струтинської з а с т авляють сказати дещо на цю тему.

А тема не нова. Писав про неї ще Богдан Лепкий у своєму вступі до повного видання творів М. Вовчка, писав О. Дорошкевич у своїй студії про цю нашу письменницю, писав Ілько Борщак у журналі „Україна", присвятив цій темі свою увагу і сусчасний підсовєтський дослідник творчости М. Вовчка О. Засенко, доводилося і мені писати декілька разів, а оце в збірнику ОПДЛ „Ми і наші діти" помістити не тільки статтю, а й репродукцію заголовної сторінки з французького видання „Марусі", а теж говорити в доповіді в часі з'їзду ОУП „Слово" в 1964 р. (доповідь теж видрукована в згаданому збірнику). Були й інші статті і всіх їх тут перелічувати немає ні місця ні потреби, бо йдеться тим разом про основний момент — про видання „Марусі" не в перекладі з російської, а власне з французької версії, як напевне найближчої до українського оригіналу твору, який, на жаль, не зберігся (а який, можна думати, знищила сама письменниця як нецензурний своєю протимосковською настановою). І тут можу сказати, що задум видати „Марусю", на французькій її версії, щоб так можливо найближче розкрити-збагнути текст українського оригіналу, постав тому кругло 10 років у крузі членів ОПДЛ і були вже й замовлені ілюстрації в нашого мистця Петра Андрусева. Заплянувано дати теж в оригіналі французькою, а й у перекладі українською мовою прекрасний вступ П.-Ж. Сталя, а теж деякі репродукції ілюстрацій з перших французьких видань. Була й думка зладити й видати переклад англійською мовою (бо вістки про давніші англійські переклади досі непотверджені найпереконливішим фактом-наявністю бодай одного примірника, а мої розшуки в Англії і в ЗСА досі не дали успіхів).

Справа видання затяглася з дуже простої причини: ОПДЛ, як не мало, так і досі не має відповідних фондів на свої заплянувані від років видання, а коли оце СУБ видав „Марусю" в старому перекладі з російського видання, годі було робити йому „конкуренцію", а тільки написати листа, вітаючи видання, але й висловлюючи загально думку, що воно не таке, як було б сьогодні побажано і не таке, як заплянувало ОПДЛ.

Завдяки статтям п. В. Чапленкові і п-ні Марії Струтинської, справа з „Марусею" знову зактуалізувалася, але реалізація пристойного, ілюстрованого, та ще в кольорах видання і українською і таки теж англійською мовами і далі немислима в ОПДЛ, бо зовсім зрозуміло, що без фондів, і то таки поважніших, цього ніяк не зробити. На видання бодай 30 творів-книжок сучасних наших авторів для дітей і молоді потребує ОПДЛ бодай найконечніше мінімум 30 тисяч дол., а коли добавити бодай скромне число 20 випусків наших кляснків у виборі для дітей та молоді, англійською мовою для чужинців, а й давніших видатніших дитячих письменників — то тут і 50 тисяч дол. ледве чи досить. А вже дарма згадувати знову про фундаментальну, пекуче потрібну першу книгу українського християнського-національного виховання — хрестоматію-збірник для дітей передшкільного віку і їх матерів. Про давній плян видання такої великої, розкішно ілюстрованої книги нашим дітям уже стільки було статтей, закликів, писем, нарад і т. д. — що вже просто не хочеться про неї й думати... Просто — ніякого відгуку!

Були таки більші надії-сподівання у зв'язку з Третім ДУДК - Двомісячником Української Дитячої Книжки, на жаль, знову не здійснилися... Пару ост дол., чи навіть парутисяч долярів видавничого фонду — ніяк не розв'язують проблеми видань нашої вільної української дитячої й юнацької літератури-книжки, а як бути ОПДЛ-ві і з давнім пляном видання „Марусі" без фонду бодай 5 тисяч дол. — я так таки й далі не знаю. Хіба — хіба таки знайдуться вкінці в нас послідовники „тисячника" п. Григорія Яремчука (який своєю 1,000 дол. вможливив появу збірника „Ми і наші діти") і врешті таки буде в ОПДЛ відповідний в и д а в н ичий фонд — бодай на видання „Марусі" і бодай українською мовою. Чи після 20 років закликів-з'ясовувань та всяких акцій ОПДЛ, Двомісячників і т. д. станеться в нас це „чудо?" Дав би Бог, бо найвища вже пора!

Б. Гошовський

ГОЛОВОЮ 1-ГО ВІДДІЛУ АДУК ПЕРЕОБРАНО ВОЛ. ЛАСОВСЬКОГО

Ню Йорк. — Минулої неділі, 2 березня в Будинку Визвольного Фронту відбулися 2-гі загальні збори членства 1 Відділу Асоціяції Діячів Української Культури.

Після уділення абсолюторії уступаючій Управі, головою був переобраний маестро Володимир Ласовський, заступником голови ред. Данило Чайковський - Данськ, секретарем Алла Давиденко, прес. референтом Л. Полтава. До Контрольної Комісії увійшли Теодор Тетен - Юськів, проф. Калина Чічка - Андрієнко і проф. Мирон Заклинський. Після виборів відбулося жваве обговорення плянів дальшої діяльности Відділу Асоціяції Діячів Української Культури.

Збірка оповідань І. Боднарчука „Далекі обрії"

Торонто. — З позначкою ОПДЛ та з обкладинкою й ілюстраціями мистця Петра Магденка вийшла нова книжка І. Боднарчука „Далекі обрії", на 56 сторінок. Книжка оповідань поділена на дві частини: збірка „Ранні дзвіночки" для дітей старшого віку, до якої входять оповідання „Над Збручем", „Припливемо до беріжка", „У новій школі" і „Медальйон", та збірка для молоді під наг. „Шляхами Юнацтва"; з різдвяним оповіданням „До нової пляиети", „Подруги", „Сині кольори" та „Заблукана берізка". Автор присвятив це видання своїм учням у школі. На англомовній сторінці обкладинки не зазначено, що це видання чи оповідання — українською мовою. Збірка розпочинається хвилюючим о п о віданням „Над Збручем", про хлопчика, який, почувши про голод 1933 р. в підсовєтській Україні, хотів віднести голодним дітям по той бік Збруча хліб, але його застрілили прикордонники. Збірка „Далекі обрії" видана на доброму папері і дуже чепурно.

ДО 65-ЛІТТЯ СОФІЇ ЗАРИЦЬКОЇ

Одній із найздібніших учениць славетного мистця проф. Олекси Новаківського у Львові, випускниці Празької Академії Мистецтв з відзначенням, мистцеві-малярці Софії Зарицькій у Франції минуло 65 років. У малій закутині під Парижем, у будиночку з вибитими вуличним гайворонням вікнами і тому забитими дошками, живе і творить одна з найбільш визначних сучасних українських малярок. Вуличне гайворонння знає, що та передчасно посивіла пані — безборонна, вона вже понад 15 літ вдова по мистцеві Петрові Омельченкові, в житті, як кажуть, незарадна, насправді цікавиться тільки мистецтвом і ... людьми. Навіть тих бешкетників, що блукають вулицями без нагляду вічно заклопотаних чимось іншим батьків, вона любить і їх оспівує з подивугідною поетичною силою на своїх полотнах. Адже теми материнства, дитинства, юности, родинної ніжности, любови й посвяти — це головні її теми.

Софії було тільки два роки, коли померла її молода мати. Професор С. Н. Зарицький (1860-1920) в Перемишлі, гімназійний учитель і громадський діяч, не міг собі дати ради з дітьми-сиротами і примістив їх між рідню. Софійка жила кілька років у Липиці біля Рогатина у майже 90-річної своєї прабабці в селі, де — як потім згадувала, „зачарувалася природою, комашками та пташками". По смерти опікунки батько перевіз дочку й інших дітей до сестри в с. Жовчева, потім знову до Перемишля. Не встигла закінчити Дівочого Ліцею при вул. Татарській через воєнні події. Родину вивезли до Загребу в Югославії, де молода вражлива дівчина захоплюється мистецтвом, читає книжки про Грецію, Єгипет. Та на 17-му році життя Софію Зарицьку спіткало нове нещастя: помер Северин Зарицький, і вона залишилась круглою сиротою.

Переїхавши у Львів до сестри, Софія Зарицька майже чотири роки студіює малярство у О. Новаківського. Здібною ученицею цікавився опікун мистців Митрополит Андрей Шептицький. У брошурці монографічного типу з 1967 р. „Софія Зарицька" член НТШ і УТГІ Володимир Попович наводить уривок з листа Митрополита Андрея Шептицького до Праги та інформує, що останнього листа малярка одержала від нього аж у 1939 році.

Софія Зарицька прибула до Праги із солідною мистецькою підготовою в 1923 р., вчилась завзято, виявила велике обдарування, і так працьовита студентка одержувала державну стипендію впродовж усіх 5 років студій. У Академії Мистецтв познайомилася із єдиним студентом-українцем Петром Омельченком і вони одружились у 1926 р. Зарицьку найбільше цікавили великі композиції та фрески (професор Краттнер не міг нахвалитися своєю студенткою), а П. Омельченко здобув успіхи в графіці та в рисунку на шклі. Празький „Дойче Цайтунг Богемія" з 1926 р. писав у рецензії про виставку студентських праць в Академії Мистецтв: „Чотири пори року" С. Зарицької — це чудові композиції... Малюнок під фреску виявляє добру технічну підготову і свободу індивідуальности"... У 1927 р. та ж газета писала: „У клясі проф. Краттнера працює сильний талант Софія Зарицька". Влітку 1928 молоде подружжя мистців закінчило студії і тоді ж переїхали до столиці европейської культури — Парижу. Муж заробляв у підприємстві по гравіруванні на шклі, купили малу хатину, у вільний час мандрували по багатющих музеях і галеріях Парижу та працювали над своїми творами. Софія Зарицька почала брати участь у „Сальоні Незалежних". Автор статті був там багато разів на осінніх виставках. У тому Сальоні фактично можуть виставлятись всі, дуже талановиті і дуже бездарні. Але картини С. Зарицької завжди знаходили відгук серед відвідувачів і критики. „Парізьєн Журналь", напр., писав у 1929 р.: „Композиції С. Зарицької виконані з величезним темпераментом. Її речей не можна забути, оглянувши навіть тисячу інших". Це щира правда. Між сотнями полотен Софія Зарицька привертала увагу дивним магнетизмом своїх образів, що були наче на половині шляху між олією і фрескою. Її дівчата, жінки, діти в блакитнуватих тонах, її любов до тих, кого оспівувала, власний мистецький почерк були настільки сильними й самобутніми, що не треба було ні заглядати в каталог, ані читати ледь помітного підпису. Покійні проф. О. Щульгин, проф. І. Борщак, мистець Ю. Кульчицький, мистець І. Винників, Діма, молоді тоді адепти мистецтва А. Сологуб, П. Сидоренко, пок. журналіст Р. Голіян, проф. д-р Вол. Кубійович, п-ні Дарія Сіяк, кол. акторка Театру „Березіль" Марія Пилипенко, мистець театру й балету Є. Єщенко, артисти Є. Чайка та Б. Дніпровий та багато інших відвідували не раз паризький „Сальон Незалежних" у першу чергу заради Софії Зарицької, довго обговорювали її композиції, техніку, стиль. Це було в 1950-их рр. С. Зарицька квітла як мистець. Посилала свої образи на виставку у Львів, і там їм найвищу оцінку дав П. Ковжун у „Мистецтві" з 1932 р., виставлялась у Берліні; відомий у мистецькому світі журнал „Франс Ілюстрасіон" вмістив у 1948 р. кольорову репродукцію її „Жінки"... Та в 1952 р. помер сл. п. мистець Петро Омельченко. Почалися справді важкі роки в житті Софії Зарицької. Вона не покинула Шенев'єру над недалекою прегарною річкою Марною, з його тихими садами й городами, живе й працює тільки над своїми творами в тій постарілій хатинці, у якій, писала в лондонській „Українській Думці" з 26-го вересня 1968 р. М. Лінинська-Дубляниця, вже й вікна позабивані дошками...

Ще покійний батько журився долею свого „Сонечка", як з любов'ю звали знайомі львов'яни обдаровану, завжди замислену і ніби задивлену кудись у далечінь дівчинку Софію. І тепер, у поважнішому віці, вона задивлена на світ і на мольберт, а все інше, що турбує звичайних людей, її так мало турбує. П-ні Лінинська-Дубляниця, побачивши, як живе цей видатний мистець, попрохала у С. Зарицької три картини й провезла їх щасливо до Англії. Ті твори звернули увагу проф. Вол. Шаяна і в колах СУБ'у, їх виставлено в Музеї Т. Шевченка в Лондоні, якщо їх придбають, то мистець одержить гроші, необхідні на найбільш необхідне. Є декілька її картин і в Ню Йорку.

Материнство, мати і дитина, діти — це ті теми, що їх найбільше любить Софія Зарицька і які знаходять на її полотнах таке вишукане та шляхетне відображення. В одному з листів малярка писала: „Добре відчуваю гармонію барв, але тому, що мої твори базовані на техніці монотипій, а монотипія все має трохи несподівану гаму кольориту, через це у мене кольори не грають такої ролі, що сама композиція... Треба вибирати: або силу ірозмах у великих лініях, або чар згармонізованих кольорів". Софія Зарицька, з її тяжінням до монументального мистецтва, вибрала перше, додаючи до першоклясної техніки чар великої душі мистця.

Леонід Полтава

ОКРУЖНА РАДА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ в НЮ ЙОРКУ

враз зі своїми Відділами

чч.: 1, 4, 8, 21, 35, 53, 64, 71, 72, 73, 82, 83, 89, 93

Зложили Дар Любови $405.00

який переслала на руки Верховного Архиєпископа Кардинала КИР ЙОСИФА СЛІПОГО — на Храм Св. Софії — Божої Премудрости в Римі.

Український Народний Союз

— влаштовує —

ЧЕТВЕРТІ КРАЙОВІ КРУГОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

в суботу, 26-го квітня 1969 року

B DERRY, PA.

- В турнірі можуть брати участь лише члени УНСоюзу.
- Турнір є під зарядом ABC and WIBC Moral Sanction.

LINCOLN LANES, Rt. 30 EAST, LATROBE, Pa.
(412) 539-1991

- Всі розгри дружин в суботу, 26-го квітня, 12:30 по пол. — 3 по пол.
- Доблі і сінглі:
  п'ятницю, 25-го квітня, 9 веч. — 11:30 веч.
  субота, 26-го квітня, 8:30 р. — 10:30 веч.

ГАРАНТОВАНІ НАГОРОДИ НА РОЗГРІ ЧОЛОВІЧИХ І ЖІНОЧИХ ДРУЖИН

Чоловіча дружина: $500 — 1-ше місце, $300 — 2-ге місце
Жіноча дружина: $200 — 1-ше місце, $100 — 2-ге місце

- Передбачується щонайменше одна нагорода на всіх 10 зголошених в кожній гр. — дружина — доблі — сінглі.
- Речинець зголошень до 12-го квітня 1969 року.
- Нагороди будуть роздані під час БЕНКЕТУ.
- Шліть скоро свої замовлення на бенкет.

БЕНКЕТ

DERRY UKRAINIAN SOCIETY

Год. 7-ма веч. • $5.00 від особи

ЗАПРОШУЄТЬСЯ ДО УЧАСТИ ВСІ СОЮЗОВІ ВІДДІЛИ в ЗСА і КАНАДІ.

Bowlers Headquarter's
Mission Motor Inn, Route 30, Latrobe, Pa. 539-1606
За дальшими інформаціями пишіть:
Andy Krinock, 927 Main St., Latrobe, Pa. 15650. Phone (412) 539-7792 або: National Bowling Tournament Committee:
John Evanchuk, Supreme Auditor, 9312 Shermer Rd., Morton Grove, Ill. 60053 — (312) 965-4247
Helen B. Olek, Supreme Advisor, 2151 N. Lorel Avenue, Chicago, Ill. 60639 — (312) 237-9662
Andrew Jula, Supreme Advisor, 15 Sands Avenue, Ambridge, Pa. 15003 — (412) 266-2686
Ukrainian National Association, 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303 — (201) 435-8740

Вийшла друком

НОВА КНИЖКА ТВОРІВ ПОЕТА

Петра Карпенка-Криниці

ІНДІЯНСЬКІ БАЛЯДИ

У книжці 12 високомистецьких баляд. Зразки індіянських пісень та плачів. Військові пісні племени Оджібвей.

Обкладинка мистця ВАСИЛЯ ДОРОШЕНКА

Ціна книжки 2 дол. Книгарням відповідна знижка.
Із замовленнями звертатися:

BOOK STORE OREON
4925 Old York Rd. Philadelphia, Pa. 19141

Транслітерація українських прізвищ і назов

Мовознавча Комісія НТШ влаштувала 15-го лютого ц. р. в залі НТШ в Ню Йорку Наукову Конференцію, якої темою була „Транслітерація українських прізвищ і географічних назов для англомовного світу". В заступстві хворого голови Комісії професора д-ра П. Ковалева, конференцію відкрив і нею проводив проф. д-р Роман Смаль-Стоцький. Перший прелеґент проф. д-р В. Лев зазнайомив присутніх з дотеперішніми виданнями, що дотичать транслітерації українських слів та подав подробиці уложеної ним табелі для облегшення вимови наших слів в англомовному світі. Прелеґент зазначив, що транслітерація має бути практичною і пристосованою до вимови українських слів, щоб правильно ту вимову передавати.

З черги проф. д-р М. Стахів спинився на проблемі, як практично подавати вимову українських слів для масового читача англомовного світу та як підкреслити моменти, що відрізняють вимову наших слів від російських. Проф. Стахів подав далі упрощені способи, як наприклад, вимовляти в англійській мові наші голосівки та вказав на конечність негайно приступити до видання табель, разом з Термінологічним Центром, для англомовного світу, а з черги і до видання відповідного словника з тієї ділянки.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

УККА У ПОСЛІДОВНОМУ ЗМАГАННІ ДО МЕТИ

(Продовження зі стор. 2-ій)

На це наше повідомлення ми не отримали ніякої відповіді.

При цій нагоді дозволяємо собі пригадати один факт, а саме, що на IX Конгресі УККА був спір тільки за один мандат до Екзекутиви — з одного боку свого кандидата висунула Спілка Визволення України, а з другого боку — кандидатом був представник ОУРДП. Номінаційна комісія тоді вирішила компромісово і запропонувала нового кандидата в особі Володимира Бакада, що й перейшло на Конвенції. Коли ж по Конгресі була створена Консолідаційна комісія і вона вела дальше переговори, то у їх висліді було затверджено ще додатково включити в склад Екзекутиви 3-ох делеґатів, яких запропонує КГЄ від організацій, що брали участь в IX Конгресі УККА. Це рішення Екзекутиви вказує на її найліпшу волю полагодити спір, що постав на IX Конгресі. І тому Екзекутива вважає, що на місце спірного 3-го кандидата Комітет Громадської Єдности повинен висунути представника від організацій, що брала участь в IX Конгресі УККА.

Ми сподіваємося, що при добрій волі всіх цей спір можна закінчити і спільно працювати для добра української справи в системі УККА.

Очікуючи на Вашу відповідь, залишаємось

з правдивою пошаною

Йосип Лисогір
Екз. Віце-Президент
УККА

Іван Базарко
Директор канцелярії
УККА

ЗАСАДИ СПІВПРАЦІ В УПРАВІ АМЕРИКАНСЬКОГО НТШ

(Продовження зі стор. 2-ої)

(2) Культ потенціялу революції для відповідної хвилі, згідно з ідеологією нашого Патрона Тараса Шевченка і гаслом „Борітеся — поборете!"

(3) Лице України звертати до Заходу — до Европи і до американського світу, культивуючи віру у „новий, праведний закон Вашинґтона".

(4) Змагати до створення міцної матеріяльної бази для НТШ, як нашої першої української академії наук і як носія незалежної української науки; уважати використовування назви НТШ для приватних або клікових інтересів за неморальне і завжди пам'ятати, що НТШ є складовою частиною нашої визвольної боротьби, її чоловою клітиною.

(5) Століття НТШ у 1973-му році має стати столітньою річницею нашого духового спротиву Москві і боротьби за визволення.

Посвячення пам'ятника на могилі сл. п. ген. штабу ген.-поручника Петра Дяченка

12 жовтня 1968 року відбулося на українському цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж. посвячення пам'ятника сл. п. ген. штабу ген.-поручника Петра Дяченка. На посвячення зібралася численна громада бувших вояків, приятелів і знайомих Покійного та його родина.

Чин посвячення перевів Високопреосвященний Архиєпископ Мстислав у співслуженні о. митрофорного протоєрея Миколи Земляченка та о.протоієрея Павла Фалька. Дякував і хором проводив проф. І. С. Паливода.

Над могилою промовив Владика Мстислав, який, показуючи на пам'ятник, підкреслив, що може зробити громада, коли знайдуться люди, які займуться якоюсь справою. Владика казав, що на сумлінні бувших вояків лежить ще невиконаний обов'язок перед славною пам'яттю спочилих на цьому цвинтарі вояків на могилах яких тимчасові дерев'яні хрести.

Після відправи на цвинтарі на запрошення вдови п. Олени Дяченко та сина Петра, сержанта американського летунства зібралася громада на тризну.

Поблагословив т р а пезу Владика Мстислав.

Сіли за столи, щоб згадати славного покійного та віддати йому заслужену пошану.

Владика Мстислав розвинув думку про обов'язки бувших вояків і громади нашої заопікуватися могилами вояків і закликав присутніх скласти пожертви на цю шляхетну ціль.

Генерал Петро Самутин, як голова Комітету по будові пам'ятника, говорив про Комітет і його чинність, що виходила з морального і етичного заложення, що покійний ген. Петро Дяченко, командир сьогодні леґендарного полку Чорних Запоріжців в часи Визвольних Змагань, був би похований на державний кошт, як заслужений син своєї Батьківщини, коли б була вільна Україна. На чужині українська громада має перебрати цей обов'язок на себе, вона це і зробила.

До комітету увійшли пані Марія Величко з Філядельфії, п. Василь Візовець і В. Сімянцев з Вашингтону. Збірка пожертв, переведена в ЗСА та Канаді, але Чорні Запорожці відгукнулися куди тільки дійшов голос К-ту. Є пожертва бунчужного А. Вуштета з Австралії.

Проєкт пам'ятника виконав інж. архітект Олександер Тимошенко з Вашингтону, напис на пам'ятнику проєктував проф. Петро Мегик, погруддя зробив В. Сімянцев, колись козак третьої сотні Полку Чорних Запоріжців.

Промовляли ще від Державного Центру УНР пан інженер І. Крамаренко, сотн. д-р І. Козак заступав Головну Управу ОбВУА, представник Б-ва Броди - Лев п. Гриць Яремчук закликав присутніх до пожертв на пам'ятники на могилах вояків. Збірка, переведена зараз же п. Негребецьким, дала майже 150 долярів.

Від Союзу Українок Америки промовляла пані Олена Сердюк.

Член К-ту В. Сімянцев ствердив жертвенність і безкорисність пана інж. О. Тимошенка і проф. Петра Мегика, які склали весь свій досвід і хист, щоб надати пам'ятникові високомистецького змісту, достойного того, хто під ним навіки спочив.

Родині і Комітетові з цієї нагоди прислано привіти від ген. штабу ген. - полковника Павла Шандрука, команданта Української Національної Армії, ген.-поручника Михайла Крата, полковника Івана Липовецького і командира СБУВ в Канаді, хорунжого Іванова, бувшого старшини Полку Чорних Запорожців та інших.

Після молитви - подяки по закінченні трапези пані Олена Дяченко від родини і від себе подякувала Владиці, панотцям та Комітетові і всім присутнім за участь в тризні та гарні слова згадки про Покійного.

В. Сімянцев

З НАШИХ БУДНІВ

АРТИСТ І ОТЕЛЛО

В „Українських ночах" польського письменника Ю. Єнджиєвича, автора романізованої біографії Тараса Шевченка, знаходимо чимало зворушливих моментів із переживань нашого поета в Петербурзі, після його звільнення з оренбурзького заслання. У той час Шевченко бував частим гостем у домі віце-президента Академії Мистецтв, графа Федора Толстого, який може таки найбільше причинився до того, що поет вийшов на волю.

Саме в домі графа Ф. Толстого Шевченко зустрів Айру Олдриджа, славного американського актора-мурина, неперевершеного виконавця ролі Отелло з одноіменної трагедії Шекспіра. Олдридж, що гастролював тоді в Петербурзі, зразу подружився з Тарасом, а той, кажуть, теж не міг дня прожити, щоб не зустрітися з „Отеллом"... Так, просто, називав Шевченко свого чорного друга, — Отелло та й годі. Олдридж, що йому ніяк не під силу було вимовити Шевченкове прізвище, кликав Тараса шанобливо „The Artist". Шевченко намалював його портрет, плакав у льожі, в театрі, під час вистав „Отелло", так само, як плакав Олдридж, слухаючи рецитацій нашого поета, хоч і не розумів з них ані слова.

Павло Зайцев пише в своїй біографії Т. Шевченка, що обидвох цих геніяльних людей поєднало їх невільницьке походження... Може причинилось до цього й споріднення і висока амплітуда двох великих, поетичних душ, хоч і з двох різних кінців світу?.. Так чи так, — пише Ю. Єнджиєвич, — на гостинних вечорах у домі графа Толстого обидва приятелі „не могли наговоритися". Цікаві й дивні були їхні розмови: Шевченко не знав англійської мови, якою виключно володів Олдридж.

Ситуацію рятували дві донечки господаря дому, що вивчали англійську мову і доволі справно нею говорили. Вони й чергувалися одна з другою як перекладачки під час невгаваючих діялогів „Артиста" з „Отеллом". Коли одного разу старша з них, Катя, прийшла, щоб змінити сестру, вона застала в кімнаті незвичайну сцену: у фотелі сидів славетний Олдридж і голосно хлипав, як мала дитина, а Тарас Шевченко, припавши біля нього навколішки, заспокоював його та втихомирював, — теж як мати дитину...

— Що трапилось? — спитала Катя сестру.

— А це якраз пан Шевченко скінчив розповідати панові Олдриджеві про своє дитинство, — відповіла сестра, також заплакана.

...Здається довго ще, а мабуть таки до кінця нашого свідомого історичного буття прийдеться нам ставити Тараса Шевченка „во главу угла" у всіх наших замислах і починаннях, у слові і ділі. Тож треба сподіватись, що коли майбутні українські історики писатимуть колись про зв'язки української еміграції з муринськими колами, вони, ці історики, і тут мусітимуть починати із „главы угла": з великої дружби геніяльного українського поета з геніяльним муринським актором, — „Артиста" з „Отеллом".

Ікер

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ ЛІСНИКІВ в АМЕРИЦІ ОБУЛІД

повідомляє своїх Членів і все Українське Громадянство, що дня 22-го лютого 1969 року відійшов від нас у Вічність

✝

ПАВЛО ТАНЧАК

інженер лісництва, довголітній член нашого Товариства, добрий друг і товариш по званню, проживши 61 р.

ПОХОРОН відбувся дня 25-го лютого 1969 року в Торонто, Канада.

Нехай буде легкою Йому чужа земля.

Вш. Родині, складаємо щиро-сердечні співчуття.

УПРАВА ТОВАРИСТВА ОБУЛІД

В глибокому жалю, та непотішному смутку, у восьму, сумну, важку, річницю смерти, мойого смутку, Найдорожчої, Невіджалуваної, Незабутньої ДОНІ

ЛЮБИ БІЛИНСЬКОЇ ЛИСЯК

повідомляю всіх і Люби моєї Приятелів, Знайомих, що

17-го березня 1969 р., год. 8-ма рано

у КАТОЛИЦЬКИХ ЦЕРКВАХ

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ І ПАНАХИДИ

SAN FRANCISCO, Calif.

Просить про молитву страдальна мати — МАРІЯ БІЛИНСЬКА з Родиною

Замість квітів на свіжу могилу Незабутнього і Дорогого Приятеля

сл. п. інж. БОГДАНА ТУРКА

зложили 25.00 долярів на Пластовий Дім в Ню Йорку

Інж. Богдан і Оксана РАК

Увага! БОФАЛО й ОКОЛИЦЯ! Увага!

ОСЕРЕДОК СУМА в БОФАЛО, Н. Й.

— влаштовує —

в суботу, 15-го березня 1969 року, о год. 7-ій веч.

КОНЦЕРТ

КАРАВАНА СПІВАЄ

ВЕЧІР ПІСНІ, РИТМУ І ГУМОРУ

при співучасті відомого гумориста

Ярослава Пінот-Рудакевича

Заля „ДНІПРО", 562 Genessee Street, BUFFALO, N.Y.

Замість квітів на могилу

бл. п. інж. ОСИПА СТОЙКЕВИЧА

жертвують 20.00 долярів на Україньский Католицький Університет у Римі.

Ігор МАЛАНЧУК
Зірка МАЛАНЧУК-ГАЛІВ
Осипа МАЛАНЧУК-ШАЛЕЙ
Оксана МАЛАНЧУК-СОЛЧАНИК

ГОЛОВНА УПРАВА ОУА „САМОПОМІЧ" І ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ

зі смутком повідомляють, що в неділю, 2-го березня 1969 року по довгій і важкій недузі, помер у Філядельфії, Па.

✝

св. п. ТЕОФІЛЬ КУЛЬЧИЦЬКИЙ

голова Головної Контрольної Комісії „Самопоміч", член Управи Товариства Української Кооперації, громадський діяч на Рідних Землях і на еміграції.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 8-го березня 1969 року.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ЗУСТРІЧ ІЗ ПРОФ. Р. КУХАРЕМ У ЛОНДОНІ

Гейс, Канзас. — Проф. Роман Кухар із Форт Гейс Канзас стейтового коледжу повернувся з Англії після піврічно перебування в Европі. У Лондоні він мав свій авторський вечір. Як літератор, відомий під прізвищем Р. Володимир, видав свою збірку віршів „Палкі серця", друкується у журналі „Визвольний Шлях" у Лондоні та є одним із редакторів журнал „Світання", що виходить в Торонто. Професор Роман Кухар відбув подорож по Европі з метою зібрати матеріяли для своїх наукових праць

Праця
HELP WANTED MALE

AUTO BODY & FENDER MEN

Досвід, мусить мати власні приладдя. Нагода заробити $250.00 тижнево і більше. Постійна праця. бенефіти.

525-6100

- JOINTER — MACHINE HAND
- PLANER MACHINE HAND
- GLUE WHEEL OPERATOR
- CASE PARTS INSPECTOR
- SPRAYERS (LACQUER)
- MACHINISTS

STEINWAY & SONS
19th Avenue & 38th Street
LONG ISLAND CITY, N.Y.

"SPINNERS"
Досвід при Silver Holloware. Добра платня, доск. вел. бенефіти, постійна праця.
Grand Silver Co.
289 Morris Avenue
(E. 139th St.)
Bronx, N.Y. LU 5-1930

2-ГОКЛЯСНИЙ МАШИНІСТ
Обзнайомлений з усім машинов. фабр. вирядом "set up", досвід неконечний. Продукція і постійна праця, овертайми і добра, постійна платня, доск. умов. праці.
Call Mr. Stein 478-5800
Delta Mercantile
58-50 — 52nd Avenue
Woodside, L.I., N.Y.

ЗАГАЛЬНА ФАБРИЧНА ПОМІЧ
Внутрі, цілий рік в New Brunswick, N.J. Мусять говорити і розуміти по-англ. Повні шпитальні бенефіти, свята і вакації. Вік не грає ролі.
Call (201) 545-8282

Праця
MALE & FEMALE

DIRECTOR NURSING SERVICE
Modern 38 Bed General Hospital. Salary Open.
Apply to
ADMINISTRATOR DOWN EAST COMMUNITY HOSPITAL
Machias, Maine 04654
Tel.: 255-3356

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ВШ. Пані Я.О., Філядельфія: Дякуємо, використаємо в одному з чергових літературно-мистецьких додатків.

ВШ. Б.Г., Рочестер: Уже з інших наших повідомлень на цьому місці знаєте, що циклостилевих матеріялів „Свобода" не друкує, припускаючи, що їх порядком особистої „пресової служби" висилається до редакцій інших газет. Становище „Свободи" в цій справі подиктоване такими міркуваннями: вся наша преса дуже обмежена своїм об'ємом, і тому не має можливости використовувати всіх тих матеріялів, які одержує і які заслуговують на те, щоб їх надрукувати. В таких обставинах було б прямо гріхом в усіх газетах друкувати копії тих самих дописів. Багато правильніше було б писати оригінальні дописи до кожної газети навіть про ту саму подію, бо завжди можна — навіть пишучи про те саме — написати інакше і подати щось нове.

ВШ. Ст. Самбірський, Чикаго: Дякуємо за пригадку. Ваш репортаж уже кілька разів був на сторінці, але тому, що він довший, треба було його зняти, щоб дати місце на допис чи статтю в актуальнішій справі. Тепер друкуємо звіт з праці УККА, опісля надрукуємо двома-трьома підвалами статтю Уласа Самчука до 50-річчя Капелі Бандуристів, і Ваш репортаж буде на черзі.

ВШ. Е.В., Бінгемптон: Ваш спомин надавався б радше до календаря. В тій цілі ми і затримали його. Вимога звороту матеріялів, та ще й після кількох місяців, незвичайно утруднює працю редакцій наших газет, які не розпоряджають достатніми технічними силами, щоб такі справи полагоджувати. Чому б авторам, висилаючи матеріяли до редакцій, не залишати собі копій, або — якщо вже кому так дуже залежить на звороті — не залучити заадресованої і оплаченої коверти?

ВШ. Н.Н., Торонто: Ваш вірш написаний у формі і стилі „Ой сиджу я над водою та п'ю каву з молокою". Добре, що не бажаєте звороту, залишимо його для „грядучих поколінь".

Веч. о. І.Б., ЧСВВ: Дякуємо за вартісний спомин-статтю. Вже друкуємо.

ДОБРЕ ЧИТАТИ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ
СОЙКА-ШТУКАРКА
РОМАНА ЗАВАДОВИЧА
Ціна — 1 долар

Традиційні Вечерниці Допомогової Секції в Бофало

ДЕБЮТАНТКИ НА „ВЕЧЕРНИЦЯХ ДОПОМОГОВОЇ СЕКЦІЇ" В БОФАЛО, Н.И. — Зліва: Ліна Мітрінга і Степан Фіцик, Люба Паньків і Зенон Кобрин, Діяна Райца і Борис Гілей, Анна Балюта і Олег Яцишин, Марія Мочеряк і Василь Тим'юк, Ірина Борачок і Осип Гаврилюк, Лідія Антонишин і Богдан Масляний.

Вже від ряду років українська громада в Бофало, Н.И., має змогу провести весело час на Вечерницях Допомогової Секції місцевого Відділу **УККА**. Цьогорічні вечерниці відбулися в суботу, 1-го лютого в просторих приміщеннях Українського Дому „Дніпро", яке є місцем всіх загально-громадських імпрез. Організатором вечерниць була рухлива Допомогова Секція при Відділі **УККА**, яка вже безперервно продовж 19 років веде харитативну акцію на терені міста Бофало. Десятки тисяч зібраних долярів стали джерелом допомоги українським школам, домам старців, хворим та науковим інституціям у Західній Европі.

Допомогова Секція в складі: Оксана Бережницька — голова, Лідія Стасюк, Марія Пашковська, Олена Морозевич, Галя Крайчик, Слава Шишка та проф. Осип Залеський і Платон Русинко завжди готові нести поміч потребуючим. Вони при співпраці інших людей доброї волі спонзорували цьогорічні вечерниці.

Атракцією вечерниць була презентація сімох дебютанток. Простора заля, заповнена батьками, приятелями, а головно молоддю, розбавленою та усміхненою під звуки знаної і доброї оркестри Михайла Телюка. Чудово прибрана заля — це заслуга п-тва Пуцаків і Чопиків. Їм також належиться подяка за допис і за знимку дебютанток у місцевій англомовній пресі.

О годині 11-ій ночі втихає музика і зі сцени невтомна приятелька молоді Оксана Бережницька вітає всіх, а головно тих, що офіційно вступають у товариське життя. Хоч короткі слова привіту, але відчувається у них глибока любов і щирі бажання незахмареного щастя для молоденьких красунь.

Дальшу програму проводить Ірина Лаврівська. Годі уявити собі таку імпрезу без „Тети Ірини", яка знає чари відганяти від себе химерні літа й чарувати публіку граціозною усмішкою. Короткий привіт і під звуки оркестри входять на сцену дебютантки, яких супроваджають батьки, що намагаються заховати свої почування надмірною мужеською повагою, хоч кожний бачить їх гордість, радість і надію. Пані Ірина представляє кожну дебютантку, яка відходить зі сцени зі своїм партнером і уставляється перед минулорічними дебютантками, які вже без нервової треми поглядають на своїх кавалерів.

Валець дебютанток, подяка всім учасникам, а головно аранжерам, — а потім забава. Хтось скаже: варта писати про це? Та це вже щоденне явище. Чи ж не досить затанцьовуємось? Баль дебютанток це не звичайна забава-танці, це свого роду радісна загальногромадська імпреза, на яку входять із усмішкою на лицях (так у нас незнаною) представники всіх трьох поколінь і всіх партій, обрядів і т.п. Усміхнені і все молоді пані, але головне — повно, повно молоді, одружених, заручених і скромно, мелянхолійно поглядаючих на себе наймолодших. Усі приходять вітати і радуватись. Така невидима, але така наявна пов'язаність трьох поколінь — це найбільший чар балю дебютанток, ще одної вдалої імпрези Допомогової Секції в Бофало, ціллю якої допомога потребуючим братам.

Учасник з Дункірку

Ще про соняшникову олію

Дозвольте мені додати декілька завваг до статті п. Г. Гордієнка про соняшникову олію та користі з неї у харчуванні („Свобода" з 16-го січня 1969). Читачі, що бажали б, за рекомендаціями автора, споживати цю олію щоденно, напевно натраплять на труднощі, шукаючи за нею в продажу. Хоч олія з соняшникового насіння і є комерційним товаром в ЗСА, вона в основному має тільки технічне застосування (виріб мила й ляків) і не найдете її у звичайних харчових крамницях.

Зате на полицях „супермаркетів" легко найти їстівну олію з англ. назвою safflower oil, що зовсім схожа на назву соняшникової олії sunflower oil. Не приглянувшись, не один напевно й думав, що це саме і є соняшникова олія. Це помилково. Цю олію добувають із насіння подібної на вигляд до будяка рослини з ботанічною назвою Carthamus tinctorius. Рослина ця росте і в Україні, де вона знана як „сафльор фарбувальний", або „крокіс". Тепер її і культивують, бо крім олії з насіння, з пелюстків її квіток продукують оранжево-червону фарбу до тканин і харчів („несправжній шафран").

Через цікавий збіг обставин, сафльорова олія і соняшникова олії не тільки подібні в англійській назві, але також дуже схожі хемічним складом і поживною вартістю. Поживна вартість олій, що містять в собі ненасичені товщеві кислоти, а головно ці, що мають два або більше подвійних зв'язків у молекулі (англ. poly-unsaturated fatty acids), не підлягає вже, мабуть, сумніву. У цьому відношенні сафльорова олія ще й ліпша як соняшникова, а обидві вони стоять вище всіх інших їстівних рослинних олій, за винятком лляної, яка одначе дуже нестійка, і тому має майже виключно технічне застосування.

Нові аналітичні визначення модерними методами хроматографії, що дають вислід більше докладні як клясичні способи, дозволяють нам докладно ці олії порівняти зміст двічі і тричі ненасичених товщевих кислот, лінолевої і ліноліновоі, в оліях, що в них найбагатші, такий:

Сафльорова	76-79%
Соняшникова	66-68%
Олія з сої	60%
Олія з кукурудзи	56%
Олія з бавовняного нас.	52%

Інші рослинні олії, а зокрема оливкова (маслинова) олія, мають полі-ненасичених кислот на багато менше.

Сафльорова олія увійшла в загальний вжиток у ЗСА тільки яких вісім років тому, в наслідок певної афери, коли то її промотери захвалювали її як засіб для відтовщення, і продавали її в капсулках. Урядові чинники припинили це ошуканство. Популярність цієї олії тоді потерпіла, все ж таки вона залишилася у продажу через свої поживні вартості. І ось тепер вона може стати нам в пригоді як замістка соняшникової олії.

На кінці варта ще згадати про ще одну прикмету соняшникової олії. Це високий вміст вітаміну Е. У тому вона дорівнює майже олії з ростків пшениці (англ. wheat germ oil) і замість останньої вживають також соняшникову олію у дієтичних доповняльних препаратах.

інж. А. Вовк
Едісон, Н. Дж.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

АННА КОШІЛЬ, довголітня членка Б-ва св. ап. Петра і Павла 220 Відд. УНС в Чикаго, Ілл. померла 3-го грудня 1968 р. До ЗСА прибула із І-ою еміграцією і зараз вступила в ряди УНС та інші громадські та церковні організації. Була активною та прикладною членкою. Полишила в смутку дочку Вікторію, зятя Івана Лярсон, внуків та правнуків, кузина Івана Шпаргалу. Похорон відбувся з похор. заведення до церкви Пресв. Богородиці, а звідти на цвинтар Ст. Мері, при участи рідні, приятелів та членів 220 Відділу.
Вічна Їй Пам'ять!
І. Мелінишин

МАРІЯ ГРИНИШИН, членка Т-ва Крим 435 Відд. УНС в Ню Йорку, Н. И., померла 28 лютого 1969 р на 41-му році життя. Покійна родом із Зах. України. Залишила в смутку чоловіка Івана, 6-річного сина Іваська і ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 3 березня 1969 р. з церкви Чесного Хреста в Асторії, на цвинтар Мейпел Ґров.
Вічна Їй Пам'ять!
Д-р М. Сидор-Чарторийський, секр.

НАДІЯ ОСТАПЮК, членка 368 Відд. УНС, згинула в автовій катастрофі 16 лютого 1969 р. Покійна була донькою мгр. Богдана і Євгенії Остапюк.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа

АННА ДЯЧУН, членка 292-го Відд. УНС в Дітройті, померла 3 лютого 1969 р. Покійна нар. 25 вересня 1898 р. Походила з с. Токи, пов. Збараж, Зах. Україна. До ЗСА прибула 14-літньою і від 23 років була видатною піяністкою і учителькою в Дітройті. Належала до різних укр. організацій, зокрема до СУА. Була спокійна, скромна і жертвенна на українські цілі. Полишила у великому смутку мужа Івана, зам. доньку Надію і 3 внуків. Похорон відбувся 6 лютого 1969 р. з похоронного заведення до Укр. Православної Церкви в Dearborn, а відтам Тіло Покійної перевезено на Вічний Спочинок на цвинтар Woodlawn, в Дітройті.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа

АННА ПТАШНИК, членка Т-ва Запор. Січ — 192 Відд. УНС в Геркімер, Н. И., померла 21 лютого 1969 р, на 76-му р. життя. Покійна народилася в м. Бучач, Галичина. Полишила в смутку 2 дочки, 2 синів, 2 сестри і брата та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся з похоронного заведення 24 лютого 1969 р. до Правосл. Церкви св. ап. Петра і Павла в Геркімер при участи родини, приятелів та членів Відділу.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа

АНАСТАЗІЯ СЕШНИК, членка Б-ва св. І. Хрестителя — 230 Відд. УНС в Янгставн, Огайо, померла 3-го лютого 1969 р. Покійна нар. в Тернополі, Зах. Україна в 1902 р. До ЗСА приїхала 1911 р До УНС вступила 1926 р. Покійна полишила в смутку 3 доньки: Марію, Анну і Гелену. Похорон відбувся 7-го лютого 1969 р. до церкви Пресв. Тройці, а по Службі Божій при участи родини, приятелів і членів Відділу, Тлінні Останки поховано на цвинтарі Кальварія.
Вічна Їй Пам'ять!
П. Ліщак, секр.

ВАСИЛЬ КРІЛЬ, член Т-ва ім. Б. Хмельницького — 137 Відд. УНС в Вест Істон, Па., помер 27-го січня 1969 р. на 44 р. життя. Походив з с. Хривців, пов. Лісько, Зах. Україна. До ЗСА прибув в 1950 р., до УНС вступив в 1952 р. і був активним і урядником у Відділі. Залишив у глибокому смутку дружину Анну, брата і сестру на Україні. Похорон відбувся 29 січня 1969 р. з пох. заведення до укр. кат. церкви св. Духа, а відтак на парохіяльний цвинтар при участи рідні, приятелів і членів Відділу.
Вічна Йому Пам'ять!
Ст. Колодруб, секр.

ПЕТРО ПАНКЕВИЧ, член Т-ва Запор. Січ — 21 Відд. УНС в Джансон Ситі, Н. И., помер 30 листопада 1968 р. на 79 р. життя. Покійний походив з с. Брижава, пов. Доброміль, Зах. Україна. Полишив у смутку 2 синів, доньку, 4 внуки і 2 правнуки і сестру. Замешкала в м. Бінгемтон, де і померла. Похорон відбувся 3. груд. 1968 р. з кат. церкви Неп. Зачаття в Бінгемтоні, Н. И.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа

АНДРУШІВ ГРИГОРІЙ, член Т-ва Запор. Січ — 367 Відд. УНС в Рочестері, Н. И., помер 12 січня 1969 р. Покійний нар. 11 січня 1889 р в с. Кадобна, пов. Калуш, Зах. Україна. До УНС вступив 1934 р. Полишив у смутку дружину Анну, дочку і сина. Похорон відбувся 15 січня 1969 р. з пох. заведення до церкви св. Йосафата, а відтак при участи родини, знайомих і членів Відділу Тлінні Останки поховано на цвинтарі Holy Sepulchre.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Попович, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 9-го БЕРЕЗНЯ 1969 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збори Т-ва Єдність — 163 Відд. о год. 1-ій дня в домі Горожан, 847 N. Franklin St. Всі заборгованості повинні бути вирівняні до 25-го кожного місяця. — С. Филик, фін. секретар.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 75-ий Відд. о год. 1-ій по полудні в залі УНДому при вулиці Мартин. Проситься членство прибути і вирівняти залеглості. — С. Леськів, рек. секр.

Business Opportunity

РЕСТОРАН БАРА І ПОСІЛІСТЬ
Власник через 25 р. змушений продати з уваги на недугу. Надзв. нагода. Треба оглянути, щоб оцінити. Жадає за 3 пов. мур. будинок $38,500, даючи лайсенс, умеб. кімнати даром. Полож. в Брукліні, не пропустіть цієї нагоди.
Call MA 5-8071 up to 1 P.M. or after 3 P.M.

Real Estate

МОТЕЛЬ на ПРОДАЖ
15 апартаментів, в Арізоні, 20 миль на схід від міста Фінікс Місячний прибуток $2,400 Найкраще місце для хворих на атрайтіс та астму. Ціна — $75,000. Завдаток $20,000.
Звертатися:
Desert Sage Motel
Manager
8019 E. Apache Trail
Mesa, Arizona 85201

• Farms & Country Homes •

ЗА НАЙКРАЩИМ КУПНОМ РЕАЛЬНОСТЕЙ ВСІХ РОДІВ
Звертайтеся до:
KOPP of KERHONKSON, NY
(914) 626-7500

Не грайтеся з долею. Це небезпечна гра. Ще сьогодні забезпечіться в Українськім Народнім Союзі!

Засновано 1920 р. Тел.: AL 4-8779; AL 4-8717
„КОВБАСНЮК АҐЕНЦІЯ"
НОТАРІЯЛЬНЕ БЮРО
286 E. 10th Street New York, N.Y. 10009

- ВІЛЕТИ НА КОРАБЛІ І ЛІТАКИ ДО ВСІХ ЧАСТИН СВІТУ;
- ВСЯКІ ІМІГРАЦІЙНІ СПРАВИ;
- ВСІ РОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ;
- ПОСЕРЕДНИЦТВО ПРОДАЖУ РЕАЛЬНОСТЕЙ;
- ПАКУНКИ ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ І АЗІЇ;
- МІЖНАРОДНІ ПОШТОВІ ПЕРЕКАЗИ.

ФЕДЕРАЛЬНІ І СТЕЙТОВІ ПОДАТКОВІ ЗВІТИ
(Income Tax)
Віра КОВБАСНЮК-ШУМЕНКО Антін ШУМЕНКО
ВІДКРИТО: в кожний день: 9:30 — 7:00 веч. в СУБОТИ від 9:30 до 2:30 по пол.

Тільки п'ять мінут коштує придбання життєвого забезпечення. Його брак можуть Ваші рідні відчувати ціле життя. Ще сьогодні забезпечіться в Українськім Народнім Союзі!

Різне

Українське Висилкове Бюро
ROMAN PARCEL SERVICE
141 2nd Ave., New York City
Tel.: GR 5-7430. — Висилає знову ПАЧКИ до УССР., як і раніше. Страйк на кораблях закінчений.
Уряд. год.: від понед. до суб. 8:30-6, неділя від 10-2 по пол.

ASTORIA — Income Taxes
Yaroslaw (Jerry) Guralny
BROADWAY ASTORIA REALTY CO.
35-12 Broadway (36th St.)
Tel.: 274-5656-7-8
Відкрито 7 днів в тижні.

ТІЛЬКИ ЗА $2.00
переслані готівкою, або банковим Мені Ордером, вишлемо Вам Річник журналу „МИ І СВІТ" за 1968 рік (580 сторінок найцікавішого матеріялу з усіх ділянок життя і знання). За таку саму ціну можете дістати один з річників 1957-1967, або збірку сатир-гуморесок М. Точила-Колянківського: „Амбасадори". На порто просимо долучити пошт. марку за 25 центів. Адреса:
MY I SVIT
2263 Bloor St. W.
Toronto 9, Ont. Canada

До винайму

ДО ВИНАЙМУ
АПАРТАМЕНТ
534 East 6th Street
Свіжо мальований чист. дім, 3 чудові, фронтові кімнати, день і ніч гаряча вода, лазничка, огрівання. Рент — $37.26. Зайдіть в неділю до крамниці в долині 10 р. або тел. до дому CA 8-7878.

СОЮЗОВЦІ! ВСІ БЕЗ ВИНЯТКУ ЗУСТРІЧАЙМОСЯ З ЧЛЕНАМИ ЕКЗЕКУТИВИ УНСоюзу НА ОКРУЖНИХ ЗБОРАХ. НЕХАЙ НА НИХ НЕ ЗАБРАКНЕ НІКОГО З ВАС!

Funeral Directors

Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор Похоронного Заведення
123 East 7th Street
NEW YORK, N.Y. (9)
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
801 Springfield Avenue
IRVINGTON, N.J.
NEWARK, N.J.
ESsex 5-5555

SINKOWSKY
FUNERAL SERVICE
4221 PARK AVENUE
BRONX, N.Y. 10457
(near E. Tremont Avenue)
Tel.: 863-2475
Директор
ЙОСИФ СЕНКОВСЬКИЙ
Завідує влаштуванням похоронів в каплицях, положених в кожнім районі міста. Похорони по мінімальних цінах.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

MALE & FEMALE

X-RAY TECHNICIANS
SEVERAL OPENINGS IN OUR EXPANDING DEPARTMENT
RATE $3.08 — $3.58 PER HR.
COMMENSORATE WITH EXPERIENCE
Contact K. PURKISS, Director of Presonnel
THE STAMFORD HOSPITAL
Shelburne Rd. at West Broad Street
Stamford, Conn.
(203) 327-1234
An Equal Opportunity Employer

ПОШУКУЄТЬСЯ
Помічника до друкарні „Свободи"
ДОСВІД НЕ ПОТРІБНИЙ Тел.: 434-0237

Real Estate

РЕАЛЬНІСТЬ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДОМИ НА ПРОДАЖ
в гарних, чистих, спокійних околицях
FLUSHING, BAYSIDE, WHITESTONE
BEECHHURST, FRESH MEADOWS
DOUGLASTON, LITTLE NECK
ЗАГАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
(GENERAL INSURANCE)
ВИРОБЛЕННЯ ПОДАТКОВИХ ЗВІТІВ
(INCOME TAX PREPARED)
Одиноке українське бюро цих справ у Flushing, Queens, є
SCOPE AGENCY
ДМИТРО ГОРБАЙ
ВЛАСНИК
Телеф. 357-5400
192-12 NORTHERN BLVD.
FLUSHING, N.Y. 11358
Денно від 10 до 7 веч., неділя від 11 до 5 веч.

ТАРЗАН, Ч. 6145. Чужинець прокинувся — і мовчить

Бородатий чужинець прокинувся з запоморочення від удару — з великим страхом пригортає свій запечатаний пакунок. Тарзан терпеливо старається перевірити його тотожність.

Тарзане, зроби, щоб він заговорив до нас!

Зроби так, щоб він сказав нам, чи він наш приятель, чи — ворог...

Я — Тарзан. Хто ти? Скажи, чоловіче — ми врятували твоє життя!